

Letâfîet

DÖNEMLİK OKUL DERGİSİ

**HALİL İBRAHİM
BAYRAM**

HAKİKATİN
BOZULMAMIŞ
ZERRELERİ

**MUSTAFA
ESAD DOĞAN**
FATİHNAME

YUSUF ÖZBEK
BİR DİRİLİŞ NESLİ

**YUNUS BARIŞ
OSMANOĞLU**
ŞABAN TEOMAN
DURALI

ARALIK

| SAYI NO. 1

İÇİNDEKİLER

ŞEHİT KEMAL EKŞİ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

Baş Editör Abdulkadir Demircan

Şehit Kemal Ekşi Okul Müdürü İle Röportaj	Kadir Pakırdaş
Yunus Emre'nin Poetikasında İnsan-ı Kâmil Doktrini	M. Hakan Alşan
Hoş geldin Letafet!	Zafer Cebeci
Hakikatin Bozulmamış Zerreleri	Halil İbrahim Bayram 12/C
19.Yüzyılda Osmanlı Müzik Olgusu Ve Padişahları	M. Burak Köse 11/C
Garip Yabancı	Muhammed Olan 9/A
Akif'in Fikir Dünyası	Muhammet Talha Duman 11/A
Bir Diriliş Nesli	Yusuf Özbek 12/C
Fatihname	Mustafa Esad Doğan 10/B
Gece	Eren Ezber 9/B
Şaban Teoman Duralı	Yunus Barış Osmanoğlu 9/B
İngiliz Monarşinin Merkezi: Buckingham Sarayı	Jawad Alsmady 9/B
Vazgeçtim Sanmak	Sezgin Kurt 11/C
Birinci Dünya Savaşı	Emin Yağız Şimşek 9/B
Okuluma Mektup	Eyüp Ensari TOPRAK 12/C
Seninle Ey Kahraman Türk	Muhammed Talha Türk 10/B
Işıklar	Atuf Yavuz 10/C
Özüne Dön	Bedirhan Öztürk 10/B

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Halil İbrahim Bayram

GRAFİK TASARIM

Abdulkadir Demircan

YAZI İŞLERİ

Halil İbrahim Bayram

Okulumuzun instagram sayfasına buradan ulaşabilirsiniz...

Letafet dergisi Alpha Printing Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi tarafından basılmaktadır.
Acıbadem Mah. Sarayardı Cad. Yiğit Apt. no: 60/A | 0123 456 78 90

KADİR PAKIRDAŞ

ŞEHİT KEMAL EKŞİ OKUL MÜDÜRÜ

KADİR PAKIRDAŞ KİMDİR, ÖĞRETMEN OLMAYA NE SEBEPLERLE KARAR VERMİŞTİR?

Kendini davaya adanmış, İstanbul İmam Hatip Lisesi mezunu olduğu için belli bir şuur, belli bir düşünce felsefesi içerisinde yetişmiş, milliyetçi, muhafazakâr bir Türk genciydim. Fatih'te yetişmiş olmam bu şuurun oluşmasında büyük bir katkı sağladı. Özellikle okuduğum lisenin, tarihin talihi diyelim, büründüğüm bu kimliğe etkisi oldu.

SİZCE ŞUAN İMAM HATİPLER NASIL BİR DURUMDADIR? DAHA İYİ BİR HALE NASIL GELEBİLİR?

İmam Hatiplerin diğer okullardan ayrı kendine has bir amacı ve kültürü vardır ve bu kültürün karşıt düşünceleri vardır. Dolayısıyla sürekli bir mücadele içerisindeyiz. Zaman zaman iniş- çıkışlar olsa da bu mücadele süreci hep olmuştur. Bu okullara sürekli müdahaleler olmuş, özellikle 28 Şubat sürecinde zirve noktasına ulaşmıştır, bu mücadeleden galip gelse de kimi zaman bu amaç, bu kültür sekteye uğramıştır. İmam Hatipler dışarıdan müdahaleye çok açıktır. Hem kendi içinden hem de farklı gruplardan.

İmam Hatiplerin mücadelesi, yaşadığı durum, inişli çıkışlı olsa da bizi diri tutan bu iniş çıkışlardır. Bazı zamanlarda hazan mevsimini yaşasak da baharlara ulaşmak uzun süreler olmamıştır, çok şükür. Asr-ı Saadet bizim için örnek; o günlere bakarsak da yaşanan zorluklar, mücadeleler hep ümmeti diri tutan motivasyon kaynakları olmuştur. Ve şu an bizim gibi proje liselerine ben yeni bir "Diriliş" olarak bakıyor, en iyi şekilde devam ettirmek gayesiyle inşallah diyorum. Eğer nasıl daha diri oluruz sorusuna gelecek olursak, yaşadığımız acılar aslında bizi hayatta tutar; keyifler, zaferler insanları her zaman sarhoş eder. Böyle geçici hazlara, zaferlere aldanmamak gerekir. Asıl davamız Mevla'ya giden yol, unutulmamalıdır.

GENÇ KESİME BİRKAÇ CÜMLEYLE HİTAP EDECEK OLSANIZ TAVSİYELERİNİZ NELER OLURDU?

Tarih bir milleti köklerine bağlayan en sıkı iplerdir, tarihini çok iyi bilsinler. Çünkü tarihini bilmeyen anlamayan milletler geleceğe atılan köprüleri çok zayıf kurarlar hatta kuramazlar. Geçmişini, hafızasını yitirmiş insanlara dönüştürler. Bir birey olarak hafızasını kaybeden birisi ne duygular içerisinde, ne yapacağını bilmeden yaşar. Düşünsenize hafızasını yitirmiş bir insan ailesinden, köklerinden kopmuş kuru bir ağaç dalına benzemez mi? Ulu bir çınarın sonsuza kadar yeşeren dalları olmak davasında olan İmam Hatip Lisesi gençleri olarak "Biz kimiz" sorusuna cevap bulmamız elzemdir. Yani gençlerin tarihini doğru kaynaklardan öğrenerek "Biz kimiz?" sorusuna doğru bir cevabı bulması gerekir. Zaten bu sorunun cevabına ulaştığında bundan sonraki hayatında çizeceği yolu, Allah'ın(cc) izniyle oluşacaktır. Ve bu yolu çizerken ilk önceliğimiz: her şeyi yaratan Rabbimize, yeryüzündeki habibi Rasulallah'a bağlı kalarak çizilmesidir. Allah'ın rızası, efendimizin sünneti en büyük iki kılavuzdur. Tüm gayelerimizi, hedeflerimizi bu temele bağlandırmamız gerekir.

OKULUMUZ MÜDÜRÜNE, BİZLERE
DEĞERLİ FİKİRLERİNİ SUNDUĞU İÇİN
ŞÜKRANLARIMIZI SUNUYORUZ...

RÖPORTAJIMIZIN KONUSU: KADİR PAKIRDAŞ
RÖPORTÖR: HALİL İBRAHİM BAYRAM

OKULUMA

MEKTUP

EYÜP ENSARİ TOPRAK 12/C

Epey vakit geçirip ilminden bilhassa mükafatlandığım, İmam-hatip'ime;

Adını bir şehitten aldığın üzere biliyorduk ki seninle çok fazla şeye şahit olacaktık, nice güzel şeylere, hüznü anlara seninle birlikte tanıklık ettik. Çok kıymetli hocalarımızla aramızdaki esprili muhabbetlerden tutun da arkadaşlarımızla dersten kaçıp kaçıp yaptığımız kaçamaklar.

Derslere her ne kadar ilgisiz gözüksede de bir o kadar farklı alanlarda kendimizi keşfetmemize yardımcı oldu, örneğin ben; sayısal derslerimde her ne kadar zayıf olsam da bugüne kadar çok kıymetli edebiyat öğretmenlerimizden Numan, Aydın ve Aysel hocamla dört yıldır gerçekleştirdiğim kitaplar ve edebiyat üzerine sohbetlerim sonucu bugün bu mektubu yazabilme seviyesine eriştim.

Eee hocalarımızı böyle kısa kısa anlatarak değil, adlarına kitap dahi yazsak, yine bize kattıklarının zerresini ödeyemeyiz ama başlıca bahsedecek olursak...

Bize hem insan olmayı hem de bilinçli Mü'min olmayı öğreten Kadir hocamıza, hayatta zora düşen herkese daimi olarak yardımcı olmayı bizlere şiar edindiren ve Kur'an-ı Kerim ilimleriyle bizleri şerefliendiren Fatih ve Kasım hocalarımıza gani gani şükranlarımızı sunuyoruz.

Ben bu mektubu bir misafir olarak yazıyorum çünkü bu sene sınav senem ve artık veda vakti geldi, ileride iyi bir üniversitede göğsümü kabarta kabarta "Ben de Kemal Ekşi mezunuyum" demek dileğiyle okuyorum bu seneyi. Ben bu mektubu yazarken sınavlar ve denemeleri olan arkadaşlarımın ve bizden alt sınıflardaki kardeşlerimin de gelecek senelerde yukarıda belirttiğim gibi cümlelerle kendilerini motive etmelerini ümit ediyorum. Ayrıca unutmadan bazen çıkılmaz sandığımız durumlar ve motivasyonsuzluk çukuruna düştüğümüz vakitlerde başta PDR'miz Mehmet hoca sonrasında diğer bütün hocalarımızdan destek alabilirsiniz :)

Yazacak çok şey var ama yazılacak pek vakit yok ne de olsa bu dört yıllık koskoca bir serüven, Erkin Koray'ın da dediği gibi, bizim okulumuz Kemal Ekşi, onu, okulunuzu "Sevince" eğitim hayatınızdan keyif alabileceğiniz bir medrese...

Ben şahsım adına bütün öğretmenlerime, birbirimize destek çıkmayı birlikte öğrendiğimiz arkadaşlarımıza ve bu derginin veda mektubunu bana ayırdığı için Abdulkadir hocam ve Halil İbrahim kardeşime şükranlarımı sunuyorum. Sürç-ü lisan ettimse affola. Kemal Ekşi'ne sevgilerle...

BİR DİRİLİŞ NESLİ

YUSUF ÖZBEK 12/C

“Kendimin bir diriliş eri olduğuna inanıyorum.” diyerek kitabını yazmaya başlıyor şair ve mütefekkir yazar Sezai Karakoç. Sanırsam bu söz kitabın muhtevasını gösteriyor ve Sezai Karakoç’un da deryalar kadar engin bilgisini adeta gözler önüne seriyor. Diriliş Neslinin Amentüsü adlı kitaptan bahsediyorum, belki de Sezai Karakoç’un yazmış olduğu güzide eserlerinin arasında yıldız gibi parlayan bir yapıt. Bu kitabı anlayabilmek, okuyabilmek ve onun bize yüklemiş olduğu sorumluluğu idrak edebilmek için öncelikle yazar Sezai Karakoç’u tanımak gerek.

Çünkü Karakoç bu kitabı yazarken gönlünün en derin ve koyu sevgisinden dilinin en tatlı olduğu yerden ve aklının en uç noktalarından aldığını belirtmek isterim.O, bu kitabı yazarken çağının getirdiği sorumlulukları üstlenerek yazdı, aynı şekilde bugünün gençlerine yarının ümmeti nasıl olmalıdır sorunun cevabını sessiz çığlıklarla adeta önümüze çizdi. Kitap temelinde bir insanın nasıl İslam şahsiyeti karakterine bürünmesi gerektiğini anlatıyor. İslam’ın bizim önümüze sunduğu kaidelere nasıl bir bakış açısıyla yaklaşmamız gerektiğini izah ediyor. Şüphesiz ki bugün İslam ümmetinin buna çok ihtiyacı var özellikle de bizim yani genç neslin ihtiyacı var.

DOĞU İLE BATI ARASINDA GİDİP GELEN; AKLINDA, ZİHNİNDE VE EN ÖNEMLİSİ GÖNLÜNDE YAŞADIĞI BUNALIMLARI GİDERMEK İSTEYEN NESLİN BUNA İHTİYACI VAR.

İşte üstad Karakoç böyle bir durumda adeta elini kaldırıp söz istiyor ve şunları söylüyor: “Doğu ile Batıyı değerlendirirken de aynı ruh hâkim olacaktır bana. Kendimi mutlaka doğulu, ya da şimdi birçoklarının gereksiz yaptığı gibi batılı saymam. Bunların çok genel kavramlar ve mizaç çizgileri olduğu inancı ile değerlendirmeye çalışırım onları.” İşte bu her harfi bir altın değerinde olan cümle bugünün gençlerine, yarının Türkiye’sine ışık tutuyor. 68 sayfalık bir eser olmasına rağmen anlattıkları, yaşattıkları ve bize hissettirdikleri öyle bir çırpıda geçmiyor hatta bu kısa ömürde bir yerde saklı kalıp içimizde yaşayıp gidiyor. Uzun ve derin paragraflarının arasına bizleri tekrar ayağa²⁰²⁴ kaldıracak çok tatlı sözler bırakıyor. Örneğin “İnkâr tutsaklıktır, inanç özgürlüktür.” diyerek yine ve her zaman olduğu gibi bugünün gençlerine bir mesaj veriyor. Durun! diyor nereye gidiyorsunuz size emanet edilen bu şehri bu memleketi bu insanları bu camileri bu sokakları bu kütüphaneleri tarihin değdiği her ne var ise bunları nereye kimlere bırakıp isyan ediyorsunuz diye soruyor üstad. Daha biz bu sorduğu soruya cevap veremediğimiz bir tane daha gerçeği yüzümüze çarpıyor.

“Diriliş erlerinin sancağı, diriliş pirlерinin, erenlerinin yaşam öykülerinden süzölmüş hakikat billurlaşmalarıdır.” Kimi örnek alıyorsunuz diye soruyor bu defa da. Karakterini paranın, heva ve hevesinin uğruna satmış insanların mı peşinden gidiyorsunuz yoksa canını, cananını, malını, mülkünü inandığı dava için gözünü kırpmadan harcayanların mı peşinden gidiyorsunuz, diye soruyor üstad Karakoç. Soruları keskin sayfası az okuyanı, anlatanı çok olan bir kitap. Aslında bu durum kitabın konusundan mı yoksa Sezai Karakoç’un usta yazarlığından mı tartışılır. Ama sonuç ne olursa olsun eşsiz bir kitap, okunması gereken bir kitap. Dünya’nın, evreni, kâinatın daha a önemlisi insanın kendini tanımada rol oynayan bir eser. Güç veren hasmının gücünü kıran bir yapıt. Gönlün en derin noktasından aklın en temiz yerinden çıkan bir eser. Olmazların, yapamazların inadına çıkan, çıktığında ise çağının ötesinde bir yer bulan eser. İstedğim kadar öveyim istersem dağları bu kitaba övgü için kullanayım yine de onu karşılamaz. Yazımı üstadın sözüyle bitirmek istiyorum. “Bir gün gelecek, yine Yüce İslam Milleti bilinçlenecektir. Nerelerden nerelere geldiğini öğrenecek ve bu onu uyandıracaktır. Buna en büyük inançla inanıyorum.”

HAKİKATİN BOZULMAMIŞ ZERRELERİ

HALİL İBRAHİM BAYRAM 12/C

Yağan sağanak yağmur, tenimizdeki asil damlalar
Üstümüzde hakikatin kırılmış şemsiyesi
İslanmışız bir hayli, damlaların yardımıyla asilleşmişiz epeyce
Yağmurun toprağa dokunuşu, bir anne terbiyesi

Yanağımıza vuran öfkeli rüzgâr
Bedeni korumaya çalışan, hakikatin yırtılmış kıyafetleri
Bu nasıl bir soğuk, ruhları bedenleri donduran
Isıtmaya çalışan, semaya yükselen anne duaları

Kırmızı ışıkta durup yeşilde geçenler
Nerede bu sarının yeri?
Nefes alıp vermeler, nefessiz kalmalar
Ve koşmak sonsuzluğa, yürümeyi bilmeden
Susmamak, hiç susmamak... Konuşmayı bilmeden

Metro duraklarındaki beyhude kalabalık, ne büyük bir yalnızlık
Kalabalıktaki yalnızlık
Tablolardaki harikulade kusursuzluk, ne büyük kusur
Güzellikteki çirkinlik
Aydınlık... Raflarda, geçmişte, zihinlerde
Ve karanlık; çöpteki umutlarımız, malikânede fakirliğimiz
Kana kana su içmelerimiz, susuz kalmalarımız

Ve bazen huzur... Alışveriş merkezlerindeki; küçük ışıkların, büyük karanlığında
Fabrikadaki makinelerin, kulakları sağır eden sessizliğinde
Şehrin, insanları kör etmiş görüntüsünde
Bir yârin cilvesinde... Bir yârin uzaklığında
İşte huzur, hakikatin bozulmamış her zerrisinde

ŞABAN TEOMAN DURALI

YUNUS BARIŞ OSMANOĞLU 9/B

7 Şubat 1947'de Zonguldak'ın Kozlu ilçesinde dünyaya gelmiştir. Türk filozof, mütefekkir ve akademisyen olan Duralı, felsefe tarihi, biyoloji felsefesi, dilbilim, siyaset felsefesi, savaş felsefesi gibi alanlarda birçok kitap ve makale yazmıştır. İlk öğrenimini Zonguldak ve Ankara'da tamamlamış, orta öğrenimini ise TED Ankara Koleji'nde görmüştür. 1973 yılında ise İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi'nde Biyoloji ve Felsefe bölümlerinde okudu. İstanbul Üniversitesi'nde iken Nermi Uygur'un teklifi üzerine 1975 yılında mezun olduğu bölümde asistan olarak göreve başladı. 1977 yılında doktora çalışmasını bitirdi. 1978 yılında NATO bursu ile Paris'te biyoteknoloji seminerlerine katıldı. Mayıs 1982'de yardımcı doçent, Ekim 1982'de doçent ve 1985'te ABD Penn State Universityde tamamladığı "Kant'ın A Priori Bilgi İstidâdı" adlı çalışmasının ardından 1988'de mezun olduğu bölümde profesör oldu. 1992-1993 yıllarında Malezya Uluslararası İslam Üniversitesinde, 1994 ve 2003 yıllarında Viyana Üniversitesi Bilim Felsefesi Bölümünde, 1995-1997 ve 1999 yıllarında İSTAT (Kuala Lumpur)'da misafir öğretim üyesi olarak yer aldı. 1996 yılında Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde araştırma gezisinde bulundu.

Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde dekanlık yaptı. Fakültenin felsefe bölümünü kurdu. Bülent Ecevit Üniversitesi Senatosunun 2016 yılında aldığı kararla Teoman Duralı'ya Fahri Doktora Payesinin takdim töreni gerçekleştirildi. İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Medeniyet Üniversitesinde felsefe bölümlerinde dersler verdi. Ayrıca Kutadgu Bilig Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. İngilizce, Fransızca, Almanca, Latince, Yunanca, İtalyanca, Felemenkçe, İspanyolca, Rusça, Malayca dillerini biliyordu. Duralı ölümünden kısa bir süre öncesine kadar TRT 2 ekranlarında Felsefe Söyleşileri başlıklı bir programı yapmaktaydı. Prof. Dr. Teoman Duralı'nın makaleleri birçok mecrada yayınlanmıştır. Türkçe, İngilizce ve çeviri makaleleri, Felsefe Arşivi, Yazı, Bilim Dergisi, Türk Kültürü, Forum, 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, İlim ve Sanat, Felsefe Konuşmaları, Milli Kültür, Bilim-Felsefe-Tarih, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü Yıllığı, Yeni Toplum, Turkish Daily News, Hayat Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı Bülteni, Dergah, Diplomatik, Yeni Şafak, Zaman, İlahiyat Fakültesi Dergisi, NQP Türkiye, Gerçek Hayat, İstanbul'daki Anadolu, Eğitimbilim, Altınoluk, Umran, Kutadgu Bilig dergi, gazete ve yıllıklarında yayımlandı.

Babasının anne tarafı Çerkes, baba tarafı Türkmen; annesi Alman, eşi Fransızdır. Evli ve iki çocuk babasıydı. Teoman Duralı, 6 Aralık 2021'de İstanbul'daki evinde kanser nedeniyle öldü. 7 Aralık 2021 tarihinde Fatih Camii'nde ikindi vaktinde kılınan cenaze namazının ardından, Aşiyen Mezarlığı'ndaki aile kabristanına defnedildi. Ek bilgi olarak futbolu çok sevdiğini ve hayatta militanca duygularla bağlandığı tek şeyin Galatasaray olduğunu söylerdi.

PROF. DR. TEOMAN DURALI'NIN ÜNLÜ ESERLERİ

- 1- Öyle Geçer Ki Zaman
- 2- Çağdaş İngiliz-Yahudi Küresel Medeniyeti
- 3- Felsefe Biliminin Odağında Metafizik
- 4- Omurgasızlaştırılmış Türklük
- 5- Aklın Anatomisi
- 6- Felsefe Biliminin Doğuşu
- 7- Sorun Nedir?
- 8- Canlılar Sorununa Giriş
- 9- Hayatın Anatomisi
- 10- Felsefe-Bilim Nedir?

HOŞ GELDİN LETAFET!

ZAFER CEBECİ

Ders zilinın çalmasına saniyeler kala öğretmenler odasının yolunu tutmuştum. Bir öğrencimin "Hocam!" sesiyle durup sesin geldiği yöne doğru döndüm.

"Sizinle bir konu hakkında konuşmak istiyorum 2 dakikanızı alabilir miyim?"

"Tabii ki" dedim. "Hayrola?"

"Hocam okulumuzdan birkaç arkadaş bir araya gelerek bir dergi çıkarıyoruz ve uygun görürseniz sizin de bir yazınızı yayınlamak istiyoruz dergimizde."

İşte bu yazının hikayesi tam o anda başladı. Ulusal düzeyde yayınlanmış bir Sosyoloji dergisinde hatta farklı birkaç mecrada da yazmıştım. Ancak bu sefer görev yaptığım okulumuzda ilk kez yapılacak bir çalışmada yer almak, hele ki özellikle son birkaç yıldır yüreklerine ahlak ve maneviyat yolunda sevgi ve saygı yoğun bir rehberlik etmek maksadıyla dokunduğum, onların her bir farklılığını gözlemlerken büyümelerine bizzatîhi tanık olduğum, şahsiyet ve fikir dünyalarındaki kimi zaman yarım yol, kimi zaman ise yelkenler fora ilerleyişlerinin inşasına bir nefeslik rüzgar, gelişim süreci denizinde bir damla su olmaya gayret ettiğim talebelerimin sevgili evlatlarının bu çalışması beni ayrıca heyecanlandırmıştı o an.

Fakat önemli bir sorun vardı. Çünkü "Yazmak" öyle kâğıdı kalemli alıp iletişimsel sembollerini belirli dilbilgisi ve imla kurallarına uydurmak suretiyle ardı ardına sıralamak ve cümlelerin paragrafları, paragraflarında yazının tamamını oluşturması demek değildi. Aynen kuralı ya da serbest nazım bir metnin kafiye ve hece ölçülerinden ibaret olmadığı gibi. Bir ruh vermeli idi okuruna, bir dünya kurmalıydı zihinlerde.

Ne yazmalı ve buna nereden başlamalıydım?

Bunu düşünürken "Derginizin ismi nedir?" diye bir soru döküldü dudaklarımdan. Aldığım cevap ile biraz garip biraz şaşkın bir tekrarlama ile derginin adını mırıldandım kendi kendime.

"Letafet!"

Ne kadar da nahif ne kadar da hoş bir isim vermişler evlatlarım dergilerine...

Arapçadan dilimize geçen bir sözcük olan letafet sözcüğü, iyilik, güzellik, hoş olma, incelik gibi manalara gelen bir kelime. Her bir hayırlı işin öncesinde imtihan sırrı nedeniyle genellikle zuhur eden birtakım aksaklıklara rağmen yılmadan usanmadan, yazı işleri ya da denetleme kurullarının yanı sıra sanatsal tasarımları ayrı, editoryal kadroyu ayrı, yazarları ayrı, sponsorları ayrı, matbaa ve yayıncı kısmını hülasa bir dergiyi oluşturan tüm farklı unsurları ayrı ayrı organize etmeye çalışan bu gençlerimizin tertemiz niyetleriyle ortaya çıkacak olan bu yeni dergi eskilerin tabiriyle çoktan "ismiyle müsemma" olmuştu bile.

Zümremiz Felsefe Grubu ihtisas alanımız ise İktisat ve Sosyoloji olunca kavramlar, adlar ve olguların etimolojik hatta bununla da yetinmeyip etiyolojik bağlarla düşünme ve sorgulamalarını yapmadan net bir kanaat sahibi olamamaktayız. Bundan hareketle Felsefe denilince akla gelen ilk üç isimden biri olan Eflatun da kendi öğretisinde tüm soyut ilkelerin en tepesinde "İyi" ideasını yerleştirmiştir. Yine İslam Filozofları tarafından Muallim-i Evvel yani Birinci Öğretmen olarak kabul edilen ve Platonun öğrencisi olan Aristoteles'te iyi kavramını "başka bir şeyin elde edilmesi için araç olmayan şey" olarak özetlemekte burada ikincil bir niyet olmadan yapılan ve fayda sağlayan iyilik olduğuna işaret etmektedir. Böylece iyiliğin riyakarlıktan arındırılması ve karşılık beklemezsizin yapılması sağlanabilecektir. Tüm bu görüşler ve benzerleri salt felsefi düşünce içerisinde akıl süzgeci ile varılan sonuçlarla ilgilidir. Peki aklın kenarı ya da sınırı akıl denizi bitince iyilik bitecek midir?

İşte tam bu noktada farklı bir boyutta milyarlarca insanın binlerce yıldır kabul ettiği bir realite olan "Yaradılış Gerçeği" bağlamındaki bir bakış açısıyla, özellikle tüm kitabi inançların kutsal metinlerinde defalarca ifade edildiği üzere yine "İYİ" kavramı en ulvî, en beğenilen, özlenen, umut edilen ve emredilendir.

Nitekim Âl-i İmran Suresi 104. Ayetinde mealen "İçinizden hayra çağırın, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir." buyurularak mutlak iyilik için insanların hem insanlığa hem de tüm evrene iyilikte bulunması teşvik edilerek içinde yaşadığımız zaman diliminde hemen her yerde yaşanan sosyal adaletsizlik, hukuksuzluk, tahammülsüzlük ve çatışmaların panzehiri, ilacı, devası olabilecektir.

İslam'ın Sevgili Peygamberi Efendimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) ise bir hadis-i şeriflerinde "En iyiniz kendisinden hep iyilik beklenen ve şerrinden emin olunandır. En kötünüz kendisinden iyilik beklenilmeyen ve şerrinden emin olunmayandır." buyurmuş ve yine kendisine inananlara en güzel bir örnek olarak "iyilik" konusunda sadece Müslümanları değil tüm insanlığı teşvik etmiştir.

21. yy da bulunduğumuz bugün insanlık olarak iyiliğe iyiliklere iyilik yapmaya her zamankinden daha çok ihtiyaç duymaktayız. İşte böyle bir süreçte bir avuç inanmış genç zihnin iyilik yüklü tertemiz duygularıyla yola çıkmış olan bu adı güzel derginin aydınlık yarınlara, amasız fakatsız, hesapsız, içten, samimi, hasbî hislerle daha nice sayılara ulaşmasını ümit eder, başta siz değerli okuyucuyu ve iyi yürekli idealist evlatlarımı saygıyla selamlarım. En hasbî ve kalbî hislerle...

Hoş Geldin "LETAFET".

Ömrün uzun, filizlenişin bereketli olsun, tüm iyilik sevdalısı yüreklerde...

19.YÜZYILDA OSMANLI MÜZİK OLGUSU VE PADİŞAHLARI

M. BURAK KÖSE 11/C

ÖZET

Osmanlı İmparatorluğunda müzik devletin önemli yerlerine görülmüş çok önemli yer tutmuştur. 19.yüzyıl batılılaşma hareketinin de etkisi ile siyasi, askeri, ekonomi ve kültürler reformlar devletin üzerinde sanatsal derecede değişiklik uğramıştır. Dönemin padişahları Sarayda müzik kültürüyle beraber büyümüşlerdir. Osmanlı Saraylarında her ne kadar müzik unsurunun olduğunu söylemek mümkün olsa da yürütülen politikalar bazı müzik türlerinin değişikliğe uğramasına sebep olmuştur. Osmanlı İmparatorluğunda dönemin önemli bir değişikliği sayılan Mehterhanenin kapatılıp yerine askeri bando olan Musikâ-i Hümayûn'un kurulması Osmanlıda ki müzik yapılanmasının farklı bir boyuta geçmesine olanak sağlamıştır. Osmanlıda batı müziği hareketinin başlamasının en önemli etkenlerinin devletin yetiştirdiği sanatkâr sultanlar ve bestekârların olduğunu gözlemlenmektedir. Bu araştırmada Osmanlı müziğinin konumu, gelişimi, batılılaşma sürecini ve bununla ilgilenen Osmanlı hükümdarları ele alınmaktadır.

ANAHTAR KELİMELE: Musiki, Batılılaşma, Musikâ-i Hümayûn, III.Selim, Yenilikçi padişahlar

GİRİŞ

Osmanlı'da 19.yüzyıl, yenileşmenin ve batılılaşmanın düşüncenin en yoğun zamanda olduğu dönemdir. III.Selim ile başlayan ve ondan sonraki hükümdarları Osmanlıda birçok alanda yenileşme ve gelişmeler yansıtılmıştır. III.Selim askeri reform ile beraber musikide yenilik getiren ilk padişahlardan, müziğin Osmanlı sarayına girmesini önem taşıyan padişahlardan bir tanesidir. Hatta yeni kurulan düzenli ordu nizam-ı cedid adı altında Avrupalı prensiplere göre

oluşturulan orduya ilave olarak boru takımı getirtilmiştir. Tam bando şeklinde olmasa bile Yazar Sevengil'in 'Bandomuzun ilk hocaları' olarak kabul ettiği Vaybelim Ahmed Ağa ve Trampetçi Ahmed Usta gibi Türkler de görev yapmıştır. (Aracı, 2006, s. 56) III.Selim ve II.Mahmud Tanzimat dönemi padişahlarında Türk musikisi birçok evreden geçirilip parlak çağını yaşamıştır.

HANEDANDA BESTEKARLAR

III. SELİM VE MUSİKİ

III. Selimin başlattığı reform hareketleri adını duyduğumuz önde gelen bir hükümdardır. Osmanlı'nın içinde pek çok değerli, hatta büyük bestekar yetişmesine rağmen hiçbiri III. Selim gibi deha çizgisine erişememiştir. (Öztuna, Türk Musikisi Akademik Klasik Türk Sanat Musikisinin Ansiklopedik Sözlüğü, 2006, s. 278) III. Selim'in genç yaşlardan itibaren musikiyi ilim ve uygulama yönleri ile öğrenme arzusunda olduğu bilinmektedir.

Şehzadeliğinde amcası I. Abdülhamid'in imamlarından Kırımı Kamil Efendiden musiki dersleri almıştır. III. Selim'in bu geleneksel yöntem ile klasik musikinin temel eserleri ve bestekârlık tekniğini öğrendiği söylenebilir. Musikide en verimli dönemini şehzadeliğinde yaşayan III. Selim'in özellikle kafes arkası yıllarını birçok yönü ile çok iyi değerlendirdiğini görmekteyiz. Bestelemiş olduğu büyük ve küçük formdaki eserlerinin yanı sıra Arazbar-Buselik, Dilvenaz, Evcara, Hicazeyn, Hüzzam-ı Cedid, Neva Kürdi, Neva-Buselik gibi makamları terki etmiş ve bunlardan başka unutulmaya yüz tutmuş birçok makamı da canlandırarak musiki alemine sunmuştur. (Salgar, 50 Türk Müziği Bestekarı, 2005, s. 148-149)

III. Selim döneminin yenilikler açısından önemli bir yönü de sanat, müzik, edebiyat vb. alanlarda gündelik hayatta yenilikler oluşmaya, batılılaşma görülmeye başlanmasıdır. (Okumuş, 2005, s. 23) Fakat bunu yaparken kendi gelenek ve göreneklerine bağlı şekilde uygulamalar yaptığı bilinmektedir. Buna en iyi örnek kendi çalışmaları olan makamsal, armoni, nota yazımı ve dönemin önemli bestekârlarının eserlerinin düzenlemesinin yapıldığı çalışmalarda bulunup bir ekol yaratmasıdır. Bu ekole III. Selim ekolu denmektedir. Buna takiben II. Mahmut yeni reformları ile Osmanlı tarihinin önde gelenlerine alacaktır.

II.MAHMUT VE MUSİKİ

III. Selim'in tahttan indirilmesi (29 Mayıs 1807), ağabeyi IV. Mustafa'nın cülûsu ve bunun da Alemdar Mustafa Paşa tarafından hal'i üzerine 28 Temmuz 1808 de padişah oldu. Devletin yeniden yapılanmasıyla ilgili hayati önem ve zaruret arzeden köklü ıslahatların sürdürülmesi saltanat döneminin belirgin özelliğini oluşturur. (Beydilli, 2003, s. 352) . II. Mahmud tanbur ve ney ile musikiyi bizzat Sultan Selimden öğrendi. (Öztuna, Sultan II. Mahmud Cihan Hakani ve Yenileşme Padişahı, 2014, s. 18) Selim gibi musikiye aşık bir sultanın musiki hocalarından dersler alıyor, bu dersleri ayrıca bizzat Sultan Selim'den aldığı ney ve tambur dersleri ile derinleştiriyordu. O yüzden dir ki Osmanlı Devleti'ni yenileştirmek isteyen Selim'in II. Mahmud üzerindeki tesiri çok büyüktür. (Andıç, 2014, s. 108) Osmanlı arması ve flama gibi kartografik unsurların yanı sıra Mehterhâne'nin kapanmasıyla yerine kurulan Muzika-i Hümayun imparatorluğun yeni imaj tasarımının da unsurları haline getirilmişti. Vak'a-i Hayriye adıyla tarihe geçen kanlı şehir muharebesiyle Sultan II. Mahmud, yeniçerileri ve diğer kapıkulu ocaklarını ortadan kaldırdı. Böylece Osmanlı Türkiye'sinin bir asırdan az eksik devam edecek modern dönemi açıldı. İmparatorluk dağılmaktan kurtuldu. Bütün müesseseler batı örneğine göre yenileştirildi. . II. Mahmud'un batı müziği formunu örnek alırken geleneksel olan kendi Musikisini de unutmuyup bestekârlara sahip çıkmıştır. Bunlara örnek İsmail Dede efendidir. 1828 yılında II. Mahmud'un isteği doğrultusunda dönemin Sardunya elçisi olan Marki Gropallo Osmanlıdan bir Orkestra şefi istenilmekte olduğunu Türino'ya yazıp İtalya'dan sanatında başarılı olan bir müzisyenin gönderilmesini istemiştir.

FOTOĞRAF 2:
MAHMUDIYE MARŞI NOTALARI

marşı dinlemek
için kodu
okutabilirsiniz.

FOTOĞRAF 1: SULTAN III. SELİM (İNAN VE SUNA
KIRIÇ KOLEKSİYONU, ALBÜM, LV. 28)

1828 'de İstanbul'a gelen Donizettiye bir Saray Mızıkası kurması için geniş yetki verildi. Avrupa'dan saz kabiliyeti olan gençler mızıkaya alındı. Hamparsum notası terkedilerek bu gençlere bugünkü nota öğretildi ve çok geçmeden ilk Türk bandosu kendini dinletecek bir hale geldi. Nefesli sazların birçoğu işte o devrede Türkiye'de görülmüş ve tanınmıştır. (Sözer, 1964, s. 286) Muzika-i Hümayun esas olarak Bando, orkestra, Fasil Takımı ve Müezzinan olarak dört bölümden oluşmaktaydı. Sonraki dönemlerde bunlara Opera-Operet, Tiyatro, Ortaoyunu, Cambaz ve KaragözHokkabaz-Kukla bölümleri eklenmiştir.

FOTOĞRAF 3: SULTAN II. MAHMUD

I. ABDÜLMECİD VE MUSİKİ

FOTOĞRAF 4: SULTAN I.ABDÜLMECİD

İstanbul'a dönemin birçok Avrupalı sanatçıların da davet edildiği bilinmektedir. Bunun en önemli nedeni şüphesiz Abdülmecid'in müziğe sanata ve sanatçıya verdiği değerdir.

FOTOĞRAF 5: DONİZETTİ PAŞA

23 Nisan 1823 tarihinde doğan Abdülmecid Babası padişah II. Mahmud'un ölümü üzerine 1839 yılında padişah olmuştur. Babası II. Mahmud'un ölümü sonrası tahta çıkan Abdülmecid henüz 16 yaşındadır. Ancak genç yaşına rağmen Osmanlı devletinin batı uygarlığı çizgisinde yürütülmesi için yapılan reform hareketlerine babası gibi aynı kararlılık ve istekle yürütmüştür. (Aracı, 2006, s. 91). Batı musikisi Abdülmecid zamanında büyük gelişme göstermiş Muzika-i Hümayun bandosu da genişleyip müzisyen kadrosunu 301 kişiye çıkarmıştır. Bütün bu reformları uygularken Türk musikisinin de önemini kavrayıp dönemin önemli bestekârları Dede Efendi, Dellal-zade, Arif Beyi himayesi altına almıştır. (Öztuna, Türk Musikisi Akademik Klasik Türk Sanat Musikisinin Ansiklopedik Sözlüğü, 2006, s. 22) Abdülmecid'in padişahlık zamanında Avrupa'dan dönemin önemli bestecileri ve icracıları sayılan Franz Liszt, Antonio Rossini, Henry Vieuxtemps gibi birçok sanatçı müzisyen Saraya davet edilmiş olup, operalar ve konserler vermişlerdir. (Güdek & Kılıç, 2016, s. 93) Abdülmecid'in opera ve tiyatro sanat dalına özel ilgisinin olduğunu yazılan kaynaklardan bilinmektedir. Bunda hiç şüphesiz Donizetti paşanın rolü büyüktür. 1839 yılında Donizetti Paşa, padişah Abdülmecid'e "Mecidiye Marşı'nı padişahın tahta çıktığı temmuz ayında bestelemiştir. Mecidiye Marşı, Mahmudiye Marşına kıyasla minör tonalitesinde olup, faklı form ile yazılmıştır. Ayrıca müzikal yapısında kulağa Türk musikisi tınısı şeklinde gelen ses aralıklarının kullanılması yüzünden farklı bir tarz içerir. Yenilikçi padişahların marşları genellikle: Mahmudiye, Mecidiye, Hamidiye vb. gibi devam edecektir. Padişahlar haricinde Sultanlar içinde besteler yapılmıştır.

SULTAN ABDÜLAZİZ VE ALATURKA MÜZİK GELİŞİMİ

Sultan Abdülaziz padişah olduğu zaman otuz iki yaşındadır. Sanatkâr bir padişahdır. Abisi Abdülmecid'in Avrupalılaştırma hareketlerine pek ilgi göstermemiştir. Alaturka bir hayat yaşamayı seçmiştir. Abdülmecid padişahlığı sırasında Naum Tiyatrosuna giderken şehzadeleride birlikte götürdüğü operalara yanında şehzade olan Abdülaziz'i de aldığı ve bu konserleri beraber izledikleri dönemin basınında yazılmaktadır. (Sevengil, 1970, s. 44)

Ayrıca batı müziği alanında da sultanlar arasında ilk eser veren kişi olduğu bilinmektedir. Batı müziği alanında eserler vermiş olmasına rağmen yaşam tarzı ve eserlerinden padişah Abdülaziz'in asıl müzikal icra alanının Türk Musikisi olduğu anlaşılmaktadır. Günümüz Türk musiki eserlerinde Sultan Abdülaziz'e ait 3 adet eser bulunmaktadır. Bu eserler hicaz makamında, Şefk-efza ve Muhayyer makamındadır. Abdülaziz'in imparatorluğu zamanında yaşadığı Dolmabahçe, Beylerbeyi ve Çırağan Saraylarında musiki kendine daima yer bulmuştur. Sultan Abdülaziz döneminde Hacı arif Bey, Tanburi büyük Osman Bey, Kemani Sebu ve gibi devrin birçok önemli sanatçıları Sarayda hizmet vermiştir. (Toker, 2013, s. 155-160)

Birkaç batı ve Türk müziği eserleri ile tarihe iz bırakmıştır. 19.yüzyılda Abdülaziz'e ithafen bestelen birçok eserde kayda geçmiştir. Bunların başında Muzika-i Hümayun başı Callisto Guatelli'nin Marşı-ı Sultanidir. Bu besteden 10 yıl sonra ise dönemin ünlü bestecilerinden Strauss kardeşlerin en küçüğü Eduard Strauss tarafından Huldigungen-Walzer op.88 adlı eser Sultan Abdülaziz için bestelenmiştir. Bu eserin notasının orkestra partisinin C.A. Spina yayınevi tarafından 1872 yılında Viyana'da basıldığı Yıldız Sarayında Saraya ithaf edilen 700B/329 envanter numarası ile kayıtlı olarak belirtilmiştir. Bu eser sonrası Abdülaziz'in Eduard Strauss'a Mecidiye Nişanı ile onurlandırdığı bilinmektedir. (Eğecioğlu, 2006)

I. ABDÜLMECİD VE MUSİKİ

II. Abdülhamid 1842 yılında Çırağan Sarayında dünyaya gelmiştir. Büyük kardeşi beşinci Murad'ın tahttan indirilmesi sonrası 1876 yılında padişah olmuştur. Sultan II. Abdülhamid'in özelliklerinden biri müzik zevkine sahip olmasıdır. Baba'sının devam ettirdiği batılılaşma süreci II. Abdülmecid'in batı müziğine karşı yaklaşımını olumlu yönde etkilemiştir. (Sevengil, 1970, s. 100)

II. Abdülhamid içinde birçok besteci kendisi için marşlar bestelemiş ve padişaha sunmuştur. Bestelenen marş eserlerini dinleyen II. Abdülhamid o dönem Sarayın da orkestra şefliğini yapmakta olan Ahmet Necip Paşanın bestelediği eseri seçmiştir. Bu marş 1876 yılında Hamidiye Marşı olarak ilan edilmiştir.

II. Abdülmecid dönemi resmi törenler ve Cuma selamlıklarında Hamidiye marşı icra edilmiştir. Marşın diğer yazılmış marşlardan farklı olarak sözlü şekilde yazılması ve ilk Osmanlı imparatorluğu marşı olması dikkat çeken bir husustur. (Bayındır, 2018, s. 8-9) Padişah II. Abdülhamid'in müzik dinlemeyi sevdiği bilinmektedir. Gençlik yıllarında piyano dersi almış olmasına karşın yoğun geçen ülke meseleleri sebebi ile piyano çalmaya yeterince zaman ayıramamıştır. Fakat kendi çocuklarını müzik ile ilgilenmeleri konusunda yönlendirmiş ve onlara müzik dersleri aldirtmiştir. (Engin, 2001, s. 25)

SONUÇ

Bu çalışmada Osmanlı İmparatorluğunda 19.yüzyıl dönemi yaşamış Bestekâr padişahlar ve döneme yön veren önemli müzisyenlerin yenilikçi ve modern sanatçı ruhu ön plana çıkmaktadır. Tahta çıkan her bir padişahın Osmanlı'nın sanat alanında daha ileriye gidebilmesi için müzik üzerine çeşitli reformlar ve yenilikler yaptıkları makalede detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Bu veriler bağlamında Osmanlıda yıllarca süre gelen geleneklerin izlerini takip etmek ve gelişimini görmek açısından bu çalışma önemli bir kaynak niteliğindedir. Kaynak taraması sonucunda bu alanda fazla çalışmaya rastlanılmadığından dolayı bu çalışmanın ilgili literatürlere katkı sağlayacağını ve ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- İnönü University International Journal of Social Sciences / İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,
- Tanrıkorur, C. (2011). Osmanlı Dönemi Türk Musikisi, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2007). Batılılaşma Yolunda. İstanbul: Merkez Kitapçılık Yayıncılık.
- Toker, H. (2013). Sultan Abdülaziz'in Musikinaş Kişiliği ve Döneminde Osmanlı Sarayında Müzik Hayatı. Sultan Abdülaziz ve Dönemi Sempozyumu, Ankara
- Sarı, G. Ç. (2014). Osmanlı-Türk Müziğinin Padişahların İzleri. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(35).
- Okumuş, E. (2005). III. Selim Dönemi Yenileşme Çabaları. Kamu Hukuku Arşivi Dergisi.
- Salgar, M. (2005). 50 Türk Müziği Bestekarı. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Öztuna, Y. (2006). Türk Musikisi Akademik Klasik Türk Sanat Musikisinin Ansiklopedik Sözlüğü. Ankara: Orient Yayınları.
- Gazimihal, R. M. (1955). Türk Askeri Muzikaları Tarihi. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Öztuna, Y. (1987). Dede Efendi. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Özcan, N. (2009). TDV İslâm Araştırmaları Merkezi. TDV İslâm Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/setim-iii#2-musiki> adresinden alındı
- Bayındır, S. (2018). II. Abdülhamid'in Sanata ve Sanatçıya Bakışı. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi.
- Beydilli, K. (2003). II. Mahmud. <https://islamansiklopedisi.org.tr/>: <https://islamansiklopedisi.org.tr/mahmud-ii-> osmanli adresinden alındı

Araştırılan kaynaklardan edindiğimiz bilgiye göre Osmanlı imparatorluğunda uzun yıllar boyunca yaşatılan sanatkâr padişahlar geleneği II. Abdülhamid ile sürdürülmeye devam etmiştir.

Sultan II. Abdülhamid'in sanatkârlara verdiği çeşitli takdimler konusunda standart bir prosedür yoktu. Genellikle sunulan icranın kalitesi, sanatçının durumu ödülün değerini belirlerdi. Sarayda icra edilen çoğu sanat eserine ihsanda bulunmak padişah tarafından adet haline gelmişti. (Yüksel, 2017, s. 273).

D ÖZÜNE N

BEDİRHAN ÖZTÜRK 10/B

Gecenin karanlığında kaldım yapayalnız
Meğer ilimden ibaretmiş bu alem
Gücü, para ve bilekte sandım
Kaybolan senelerimi, bana verin

İlim ile müşerref olacağım,
Türk milletine seza olmaya,
Yanan bir mum olayım ;
Başka mumları yakmaya

Ey tarihi meşhur Türk!
Ne yerinde sayıp durursun?
Bir mum da sen ol.
Sönmekten mi çekinir durursun?

Ey istikbalin evladı;
Vakit çerâgan vaktidir
Ne durursun?
Titre ve özüne dön!

“

**"Düşünmek
savaşmaktır. Bir nesil
uğruna, bir millet
uğruna, bir medeniyet
uğruna savaşmak."**

CEMİL MERİÇ

FATİHNAME

MUSTAFA ESAD DOĞAN 10/B

"Ben Sultan II. Mehmed ve Fatih Mehmed ve Ebul Feth. İki karanın ve iki denizin yegâne hükümdarı. Alınamaz denilen İstanbul'u alıp çağ kapayıp çağ açan Fatih. Avrupalı devletlerin hitabı ile "Büyük Türk". Bizzat Papa'ını deyimi ile "Koca Kartal". İstanbul'un, Sırbistan'ın, Mora'nın, Eflak'ın, Amasra ve İsfendiyar'ın, Trabzon'un, Bosna Hersek'in, Karaman vilayetinin, Boğdan'ın, Arnavutluk'un, Kırım'ın, Eğriboz'un ve tüm Osmanlı mülkünün tek sahibi Fatih Sultan Mehmed Han'ım."

1455 MEVCUT VAZİYET

Sırlar Macarlardan koparılıp Osmanlı'ya düzenli vergi ödeyen bir devlet haline getirilmişti. Ancak vergilerini düzenli ödememeleri sebebi ve Fatih'in burayı fethetmek istemesi sebebi ile Sırbistan'a savaş ilan edilmişti. Fatih'in asıl hedefi Belgrad'tı. Belgrad Tuna nehrinin dibinde yer alan görkemli bir kaleydi Fatih burayı kuşatırken gemiler ile sıkıştırmak istiyordu bu sebeple büyük bir donanma inşasına girişildi.

1456

Fatih ordusu ile İstanbul'dan ayrılarak Belgrad'ın yolunu tuttu. Fatih neredeyse hiçbir zorluk ile karşılaşmadan Sırbistan'a girdi ve Belgrad'a ilerledi.

VATİKAN

Papa:

Ey İsa'nın dinini savunan yüce lordlar ve prensler tanrı sizi kutsasın. Biliyorsunuz ki Türk kafirler Belgrad kalesini kuşatma teşebbüsünde bulunmuşlardır. Ben de Papa olarak Türk kafirler ile savaşmamız için size çağrıda bulunuyorum.

Bu konuşmalar bir müddet daha sürdü ve sonunda Haçlı devletler Belgrad'a Hünyadi Yanoş önderliğinde 60.000 kişiden oluşan bir Haçlı birliği gönderme kararına vardılar. Fatih adamları aracılığı ile bunun haberini alıp hemen bir divan topladı.

Fatih:

Paşalarım, çok şükür bu kalenin önüne kadar gelip burayı kuşatmaya muvaffak olduk Allah'ın izni ile burayı fethedeceğiz, lakin kefarete boş durmayıp üzerimize asker sevk etmiş bulunmaktalar. Bende böyle bir vaziyet halinde sizlere danışmak istedim.

Zağnos Paşa:

Sultanım, kefarete ordusu ile aramızda belli bir mesafe var donanmamız zaten onların önünü kesmiş durumda, onlar daha gelemeden kale surlarında Osmanlı bayraklarının dalgalandığını göreceklere şehrin düştüğünü görünce geri çekilmeye başlayacaklar, bu sayede daha az kayıp ile kaleyi almış bulunacağız.

Mahmud Paşa:

Sultanım, Zağnos Paşa doğru der ilk önce kaleyi alırsak onlar geri çekilecektir. Bizim ile meydan muharebesi yapmaya cesaretleri yoktur. Hatta üstüne üstlük onları geri dönene kadar akıncılarımız ile yol boyu darlayıp zaiyat verdiririz. Bu her türlü bizim karımıza olur.

Karacabey:

Sultanım, Mahmud Paşa ve Zağnos Paşa iyi derler lakin karşıdaki komutanı unuturlar. Karşımızda Avrupa'nın en başarılı komutanı Hünyadi Yanoş var, bu adam biz kaleyi almadan gelir, hem şehre erzak ve levazım getirir hemde askerleri etrafımızı sarar. Kazanma şansımızı düşürür. Tuna nehrini donanmamız sayesinde geçip Hünyadi'yi meydan muharebesinde yenip, daha sonra kaleyi kuşatmamız daha hayırlı olur.

Mahmud Paşa:

Karacabey sen ne dersin? Toplarımız sayesinde kale kısa bir süre içinde zaten düşecektir.

Zağnos Paşa:

Donanmamız onları oyalamaktadır. İşin özü Karaca Bey, Kefere ne kaleye yardım getirecek ne de ellerinde yardıma geldikleri kale bulunacak.

Karacabey:

Mahmud Paşa Zağnos Paşa siz benim ne dediğimi işitmez misiniz? Karşımızda Hünyadi Yanoş var bu adamın namını, adını Avrupa'da bilmeyen işitmeyen yoktur.

Sultan Mehmed:

Paşalar sakin olasınız burası divandır, herkes haddini bile. Ben Fatih Sultan Mehmed olarak Mahmud Paşa'nın tavsiyesine hüküm kıldım ilk önce kale alınacak daha sonra düşman geri çekilirken akıncularımız onları infaz edecek. Karacabey, Zağnos Paşa doğru der donanma onları meşgul etmektedir, eğer karşıya muharebe için geçerse arkamızda bir kale bırakmış oluruz kaleden gelecek ok ve top güllerine karşı savunmamız daha zor olacaktır.

Karacabey:

Yüksek otorite ve hüküm Sultanımızdır. (Başını eğerek)

Fatih bu kararından sonra divanı bitirdi herkes görevlerinin başına döndü.

(...)

Hünyadi:

Anlaşılan kafirler ilk önce kaleyi almayı düşünüyor. Mitoş derhal Macar kralının yanına dön ve ondan donanma desteği iste eğer kafirlerin donanmasını geri iterek kaleyi kurtarabiliriz.

Mitoş Macarların donanması ile iki gün içinde geri döndü. Macarların donanması Türk filosunu geri ittirmeyi başarmıştı.

Hünyadi:

Mitoş, kafirlerin filosunu geri itmeyi başardık derhal 50.000 kişiyi yanına al ve kaleye gir.

Mitoş 50.000 kişi kaleye girdi o sırada kaleye girmeyi başaran 2000 yeniçeriyi infaz etti.

DİVAN

Fatih:

Mahmud Paşa, Zağanos Paşa sizler değil miydiniz düşman ne kaleye girer ne de kaleye yaklaşabilir diyen.

Mahmud Paşa ve Zağnos Paşa (Başları öne eğik)

Evet Sultanım.

Fatih (Bağırarak)

O zaman bu ahval ne! Düşman kaleye girmiş bulunmakta, son hücumda ordumuzun neredeyse 3/1 ini kaybettik. Neredeyse düşecek olan kale artık düşmeye yakın bile değil. Siz ikinizin tavsiyeleri yüzünden bu haldeyiz. Divan bitmiştir herkes görevlerinin başına gitsin.

Paşalar başları öne eğik sultanı selamlarken sultan otağdan çıktı. Genç sultan böyle bir mağlubiyet karşısında fevkalade öfkeli ve üzgündü. Sultan, bozguna uğrayan ordusunun karşısına çıktı.

Fatih:

Ey benim yiğit aslanlarım! Peygamber sözüne nail olan aslanlarım! Haydi, son bir kez daha, Ümmeti Muhammed için! İslam alemi için! Türk milleti için! Saldırın!

Askerler, Fatih'in bu konuşmasının ardından moralleri yerine geldi ve kaleye aynı anda hücum ettiler.

Hünyadi:

Askerlerim! İsa'nın adanmış savaşçıları, kafirlere günlerini gösterin!

Askerler iyice birbirine girmiş bir durumdadır.

Fatih:

Askerler ileri kardeşlerinizi koruyasınız!

Fatih bütün ordusunu ileri sürdü. Yanında sadece muhafızları kalmıştı.

Hünyadi:

Askerler, Fatih az sayıda askerleri ile kaldı fırsat bu fırsattır o barbarı öldürün!

Hünyadi gizlendiği yerden 10.000 asker ile atağa çıktı. Hazırlıklı olmayan kapıkulu askerleri dağılmaya başladı. Bunu gören Fatih yeniçeri ağası Hasan Ağaya tokat attı.

Fatih:

Bu rezalet nedir Hasan Ağa! Yeniçeriler bilmez mi, kendileri sultanı korumak ile mükelleflerdir, oysa onlar sultanı tek bırakıp kaçarlar.

Sultan, Hasan Ağa'ya bir şeyler daha demek istiyordu lakin bu laflar kendisine bile ağır gelmişti ki söylememek için dudakları kanayana kadar ısırılmıştı. Askerler dağıla dursun Fatih atına atladı ve...

Ya devlet başa! Ya kuzgun leşe! diyerek düşmana doğru at sürmeye başladı. Fatih önüne çıkan her bir düşmanı bir kılıç darbesiyle yere indiriyordu, baldırına gelen bir kılıç darbesi ile afalladı. Sultanın savaştığını gören kapıkulu askerleri derhal geri toplanarak sultanı korumaya koştular ve düşmanı geri püskürttüler. Fatih paşalarına döndü.

Fatih:

Paşalar, bugünkü bu yenilgimiz bize ibret olsun. Bundan gayri kalenin düşme ihtimali kalmamıştır. Mahmud Paşa tez askerleri toplayasın, geri çekiliyoruz. Evet bugün bu kaleyi alamadık lakin, elbet bir gün bu kale burçlarında Osmanlı sancağı dalgalanacaktır.

GEBZE

1481

Fatih 1480 yılında Gedik Ahmed komutasındaki ordusunu İtalya'ya çıkma görevini vermişti. Gedik Ahmed Otrantoyu fethetmişti. Fatih 1481'de Otranto üzerinden bütün İtalya'yı fethedeceği bir plan hazırlamıştı. Bu fetih ile Roma'yı alıp bütün dünyaya Roma İmparatorluğunun tek ve gerçek varisi olduğunu haykıracaktı. Tabi bunu bilen bazı şahıslar buna izin vermediler ve onu Gebze Sultançayırı denilen yerde zehirlediler. Fatih son söz olarak

Fatih :

Doktorlar niçin bana kıydınız?...

Bu haberi alan bütün Avrupa sevinçten gözyaşı döktüler Papanın emri ile 3 gün 3 gece kilise çanları çalındı.

Papa:

Hristiyanlar, sevinin, koca kartal öldü!

İtalya'nın fetih planı Fatih ile mezara gömüldü...

İŞIKLAR

ATUF YAVUZ 10/C

Çorak topraklara düřtü yolum.
İsimsiz şehirlerin gergin sokaklarında,
Bir yiğın sancı taşıyor omuzlarım.

Çorak topraklarda su aramak değıldi benimkisi,
Bir öksüz su damlacığı götürmekti
Öfkeli gözlerin kızgınlığında,
Kuruyup gitti öksüzlüğü rahmetin.

Haberin yok senin.
Artık cesaretle korkmadan bırakmayı öğrendim.
Çürüyüp gitmiş duygularımı gördüm de,
Aralarında kendimi göremedim.

Yeniden sevmek mi?
Yeniden ölmek olur da,
Yeniden sevmek olmaz.
Kalp istemez artık.

Şah damarıma kadar hissettim üşüdüğümü,
Ama caddeleri süsleyen ışıklar gibi,
Üşüyemedim

"ŞARKA BAKMAZ, GARBI BİLMEZ,
EDEPTEN YOK PAYESİ BİR
KIZARMAZ YÜZ, BİR YAŞARMAZ
GÖZ BÜTÜN SERMAYESİ"

MEHMET AKİF ERSOY

AKİF'İN FİKİR DÜNYASI

MUHAMMET TALHA DUMAN 11A

Akif'i anlamak, hayata onun gözünden bakmak, onun gibi incelemek, yazdıklarını Balkan Harbinde ve Harbi Umumide çoğunlukla elem ve acı yaşamış bir milletin hem isyanını hem kederini hem de Kurtuluş Harbinde başarısını sevinç ve mutluluğunun bir arada tasavvur etmektir. Akif sıkıntının tillahına kadar görmüş yaşamış ve hazmetmiş biri olarak safahatlerinde yaşadığı durumları bizlere aktarmış bizlerin zihinlerini güzel söz ve şiirleri ile yerine göre hoş yerine göre matemli kılmış bizim düşüncelerimizi etkilemiş bir öncüdür. Fikir adamıdır. Onun düşüncesinin tabii kaynağı Kuran-ı Kerim ve Allah'ın Resulünün sünnetidir. Akif'in içindeki kanayan yarayı safahatında da belirttiği gibi Kur'an tedavi etmiştir.

Artık gidiyor: Hakka varan bir yolu tutmuş.
Allah'a bakan gözleri dünyayı unutmuş

Akif büyük bir adamdır. Büyük olduğu eserleri ile hayatını birleştirmesinden bellidir. Büyük adam, ufku büyük, hayalleri ve bakış açısı büyük adamdır.

Nerede olsam çıkıyor karşıma bir kanlı ova.
Sen misin yoksa hayal mi vefasız Kosova.

Onun tarihe yaptığı nokteleri şiirsel bakış açısını tarihle ahengini bizlere yansıtıyor. Çanakkale Harbinde bulunmamasına rağmen tasvir etmesi yorumlaması ve imanının verdiği şevk ile bizlere sunması bir destanın ortaya çıkmasına vesile olmuştur .

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın...

Çanakkale şehitlerine şiirini yazarken ki manevi kalbi
Mevlana'nın hatta Yunus'un bile gıpta etmesine sebep
olmuştur .

Ey şehid oğlu şehid isteme benden makber;
Sana ağışunu açmış duruyor peygamber.

O İslama olan bağlılığını yüksek sesle haykırarak
belirtmeyi sever şikayetini Cenab-ı Rabbül Alemine iletirdi.

Ya Rab bu uğursuz gecenin yok mu sabahı ?
Mahşerde mi biçarelerin yoksa felahı.

Şiirlerinde Resul-ü Ekrem'e yalvar yakar olup ondan
yardım istemiş salat ve selamda bulunmuştur.

Ya nebi şu halime bak!
devamında
Kemiklerim bile yanmıştı belki sahrada.
Yetişmeseydin eğer ya Muhammed imdada.

Cümlelerimi bitirirken İstiklal Şairimizi rahmet ve minnetle
yad ediyorum.

GECE

EREN EZBER 9/B

Güneş artık yerini Ay'a verince,
Ortam sessizliğe bürününce,
İnsanlar evlerine çekilince ,
O zaman anlarım gece olduğunu.

Ay sahnesine yine çıktığında,
Güneşin gündüz olması için saniye sayınca,
Gece lambaları yine mesaiye başlayınca,
O zaman anlarım gece olduğunu.

Geçerim bir tepeye,
Arkama yaslanıp yudumlarım kahveyi
Yine Ay'ı izlemeye,
O zaman anlarım geceyle bir bütün olduğumu.

YUNUS EMRE'NİN POETİKASINDA İNSAN-I KÂMİL DOKTRİNİ

EDİTÖR: M. HAKAN ALŞAN

KRİTİK EDİSYON: EMİR OMALA - SEMRA SANDER

DAHASI BU HİKÂYENİN SONUNDA NASIL İNSAN I KÂMİL OLABİLİRİZ?

Dünya ve dünyanın şartlarına yabancılaşmış, hayatın gece ve gündüz, zevk ve acı, doğum ve ölüm gibi birbirini izleyen kısır döngüsüler içinde kapana kısılmış olan bir insanı hemen hepimiz içimizde yaşatırız. Bu cümleden olarak insanın kendiyi hesaplaşmasına, hayatının anlamını sorgulamasına yol açabilecek kişisel ve varoluşsal bir krizine istisnasız her insan, enikonu düşmektedir/düşmelidir.

Bu erginlenme ve kendini anlama bunalımına fikir çilesi diyenler de vardır. Ancak tüm bu vertigolarda ortak nokta şudur ki, hemen her şahsî ve rühsal bunalımın öbeğinde boşluk ve anlamsızlık duygusu ve buna bağlı olarak da değersizlik ve amaçsızlık kuytusunu bulmaktadır.

Filvâki, günlük hayatın meşgale, eğlence ve dalgınlığı içinde insan, ölüm için yaratılmış bir varlık olduğunu unutup gitse de ölüm; hayatın geçiciliğini, mal, mülk, iktidar sahibi olmanın boşluğunu hatırlatır insana. Eğer bu dünyadaki mutluluk sonsuz olsaydı, insan hiç başka bir dünyanın özlemini çekmez miydi? Acı çekmek olmasaydı, insan terk ettiği evini özleyip onu hatırlar mıydı? Bizi arayan, bizi çağıran ve bizi isteyen O'dur. Her zaman arayanın biz olduğumuzu düşünürüz ama daha derinlerde gizem şudur ki: Biz çağırılmaktayız. Hakk'tan gelen inilti ya da yüreğimize konan O'ndan ayrılık acısı, kişisel uzamımızdan menzile giden en kestirme yoldur: Yani aşktır asıl olan. Bütün arayışlar aşka râcidir ve aşktan nâşidir. Başka deyişle, sūfilerin yoludur aşk...

Çünkü dervişlerin işi, Allah'ı tanımayla da eş anlamlı olan gerçek benliğe ulaşma, İnsan-ı Kâmil olma yolculuğudur. İşte bu sır, 'bir varmış-bir yokmuş' diye başlayan çok uzun bir hikâyenin (bizim hikâyemizin) hem başlangıç, hem bitiş hem de nirengi noktasıdır.

Peki nasıl başlamış bu hikâyat...

Şöyle....

Hakk; Âmâ Makamı'nın [derin bilinmezlik] karanlığı içinde dipsiz bir hazineyken kendi içine döner, özünün ihtişamını seyrederek, bu özü sever ve aşk saçarak. Bu kusursuz hazinenin bilinmesini ister ve görünür olmak için ışıır, ışık olur. Varoluşun anlaşılabilir başlangıcı bu yüce nûrun gizemindedir. Bu ışıktan önce, kavranılamaz olan Hakk'ın gizeminden başka hiçbir şey yoktu. Tıpkı beyazdan başka hiçbir rengin olmadığı karda insanın bir süre sonra kör olması gibi eğer karanlık/gölge yoksa ışık da görülemez ve anlaşılabilir. İşte Allah da anlaşılabilir ve görülebilir için, tıpkı cama ayna niteliğini kazandıran sır gibi, kendi nûruyla karanlığa aynamış gibi yansıtma özelliği kazandırır. Ancak bir nûr olan Allah; ayna ve aynanın üstüne düşen görüntü, gerçekte bir ve ayna olan tek nûrdur. İşte Hakk'ın bilinmesini istediği gizli hazinesi, isim ve sıfatları -yâni evren-, Allah'ın nûruyla aydınlanıp bir ayna niteliği kazanan karanlıkta görünür hale gelir. Bu karanlık; tasavvufta küll-i nefis, levh-i mahfuz, âyan-ı sâbite gibi adlar alır.

Bu ilk meydana çıkış, yâni varlığın ilk iniş mertebesinde henüz bir farklılaşma yoktur. Bir çeşit ilksel okyanus ya da kozmik su gibi de düşünölebilecek olan bu ayna, bir döl yatağı gibidir. İçinde gizli hazinenin bütün içeriği tezâhür etmeye hazır, tohum enerjiler halinde bulunur. Sonradan olacak hiçbir şey yoktur. Özetleyecek olursak, gerçek vücut tektir ve o da Hakk'tır. Yansıması da küll-i nefis'tir. Bu yansıma ve yansıyan, yâni gören ve görünen ilişkisinden de bilgi -yâni ilâhî anlayış ya da ilâhî bilinç- doğar. Buna kelâm da denir. Bu; varlık, kendini kendisi vasıtasıyla bilir anlamına gelir. İnsan-ı Kâmil, hakikât nûru ya da küllî akıl gibi adlar da alan bu ilâhî bilinç; küll-i nefste tasarı hâlinde bulunan bütün yaratılmış ve yaratılacak olan şeyleri tecellî ettirip ona biçim verecek bir güç olduğu gibi, bu gizli hazineyi anlayıp idrâk edebilecek bir bilinçtir. Özetle küllî akıl ya da insan-ı kâmil denen bu ilâhî bilinç; bütün rûhların, insanın ve maddî eşyanın temel maddesi olan evrensel rûh yâni ilâhî bilinçtir. Bu evrensel ya da kozmik rûh, Allah'ın "kûn" yâni "ol" emriyle görünür, bilinir olabilmek için - yâni maddî evreni tezâhür ettirebilmek için- görünmez âlemden varlık dünyasına inince önce cansız varlık -yâni mineral-, sonra bitki, sonra hayvan, sonra da insan biçiminde görünür. Görüldüğü gibi bu rûh, canlı cansız her şeyin içinde vardır ve her varlık bir ilâhî ismin zuhûru olup hepsinin aslı birdir. Ancak Allah, sadece insanın kalbine kendinden bir parçayı da gizlemiştir. İşte böylece insan mertebesine yükselen evrensel rûh, geldiği yere dönebilmek için kendi çabası ve Allah'ın lütfuyla derece derece yükselerek yeniden küllî akıl ya da İnsan-ı Kâmil olur; Allah'a, aslına kavuşur. Bu iniş ve çıkışa, Allah'tan inip Allah'a yükselmeye "devir" denir. İnş Allah'ın işiyken, yükseliş insanın da çabası gerektirir. Çünkü insan, artık hayvan değildir ama henüz olabileceğini de olmamıştır. Yâni devir, tekâmül [erginlenme] tamamlanmamıştır.

İnsana kadar tekâmül, mekanik ve doğaldır; kendi gömüsündeki bilişle kendinden-kendine oluşur.

Ancak insanla birlikte, bilinç de doğar. Bilinç bireyselliği yaratır. Bilinçten önce bireysellik yoktu, yâni yalnızca türler vardı. Bilinçle birlikte bireyselliğinin -yâni kendinin- farkına varan insan; kendini ayrı bir bütün olarak görmeye başlar ki, bu da bir bakıma yalnız olmak demektir. Yâni artık insan gelişme ya da gelişmeme, daha yüksek bir bilinç düzeyine doğru evrim geçirme ya da gerileme özgürlüğü ve seçimine sahiptir. Kısacası, bilinçli evrim insanla başlamıştır. Ancak bu evrim, insan onu başlatmayı seçtiği zaman gerçekleşir. Bir ağacın ağaç olabilmesinin bütün sırrı tohumunda gizlidir. Bu tohumun, ağaç olmayla ilgili tüm bilgiyi taşıması gibi toprağa benzeyen bedenimiz için de Allah'ın kalbimize sakladığı o küçücük tohum da insan-ı kâmil olma bilgisini taşır. Ancak nasıl bir çiçek tohumu henüz bir çiçek değilse ve çiçek olabilmesi için tohumun toprağa ekilip su verilmesi gerekiyorsa içimizdeki o ilâhî tohumun gelişebilmesi için de bedeninin ve sosyal kişiliğinin ihtiyaç duyduğundan tamamen farklı bir gıdaya ihtiyacı vardır. İşte insanın özgürlüğü, burada devreye girmektedir. Ya bu tohumu ekip besleyecek ya da olduğu gibi eksik insan olarak kalacaktır.

Herkesin mikro-hikâyesinde yahut biyografisinde, Hayat, Tanrı ya da Varoluş, nasıl adlandırırsanız; kapıyı çalar, sürekli olarak çeşitli vesilelerle çalar ama biz hiç evde değilizdir. Dış dünyada şununla bununla uğraşmaktan içimizden gelen sesi duyamayız. O ses; kendini doyumsuzluk, sıradan yaşantılarımızın hoşnutsuzluğu olarak gösterir. Bu sese sağır kaldıkça hadiseler bizi sonunda trajik bir yaşamın içine doğru vakumlar. Pek azımız bu sese kulak verir ve çileye soyunur ve talip olur. Çünkü tasavvuf yolunu istemek, hayatta istenebilecek en zor hayat tarzıdır. Olgunlaşmanın kestirmesi yoktur. Hiç kimse disiplin ve ferâgatin ağır ilkelerini bir kenara iterek aydınlığa ulaşamaz. Onu hedefe götürecek olan yol, yalnızlık ve harap olma yoludur. Dünyadan zâhiri bir çekilişi değil, içsel bir kopuşu esas alır. Sonuç olarak kendini tanımaya çalışmak zor bir yoldur ve bu yolda insanın kendiyile yüzleşmesi insanlığın en büyük savaşır.

Kendini tanımak, sanıldığı gibi kendi maddî bedenini ya da insan psikolojisini tanıma meselesi değildir, çünkü tasavvufa ve diğer büyük mistik akımlara göre normal hâliyle insan, sadece isim olarak insandır. Gerçeği görmesini engelleyen göz bağıyla dönüp duran dolap beygirlerine benzer. Bilinci olmadan, bitkisel olarak yaşamak hayat değildir. Rûhsal gözler tamâmen açılmadan, yâni kalp tamamıyla ışıkla dolup gerçek benliğimizi görmeden bizler, uyanık veya bilinçli değilizdir. Normal, insanî aklımız; benlik bilgisine erişemez. Mârifete, yâni ilâhî bilgiye ulaşabilmemiz için son derece hassas, latif, eşsiz ve anlaşılması zor bir başka yeteneğimiz daha vardır; o da kalptir, gönüldür.

Çoğumuzun ondan haberi bile yoktur. Olsa olsa onu, en fazla vicdan olarak hissederiz. Oysa her şeyin özünün bilgisi kalpte mevcuttur. Bu bilgi içten, kalpten gelir. Çünkü Allah, kendinden bir parçayı da; o ilâhî tohumu, o ilâhî bilinci kalbin en derinine gizlemiştir. Ben denilen varlık, hakîkatte O'dur. İnsanın kalbinde de gizlenmiş bulunan bu ilâhî bilinç, "kûn" emriyle ve "yekûn" olarak bağırdan taşmış ve şekli tezâhür ettirmek için kendini yer ve gök olarak ikiye bölmüştür. Göksel unsurlar, yâni Tanrı sûretindeki ilâhî dua; ucu yukarı dönük üçgenle temsil edilir. Ters, yâni ucu aşağı dönük üçgen ise dik üçgenin kozmik suların aynasına ters yönde yansımalarıdır. Yersel unsurları, yâni beşer doğasını temsil eder. Şeylerin meydana çıkması, rûh ve maddenin birleşmesiyle oluşur.

Doğası gereği görünmez olan rûh, sadece bedenlerin varlığıyla seçilir hâle gelir. Rûh, zattır; aslolandır. Yâni kendi başına vardır. Bedenler ve eşyalar ise kendi başına var olmayıp rûhla, canla vardır. Yatay boyutla simgelenen madde dünyası; gerçekte sadece bir yansıma olduğundan, maya yâni illüzyon dünyasıdır. Bu, maddenin rûh olmadan yâni yaratıcısı olmadan kendi başına var olamayacağı anlamına gelir. İşte insan, bu dik üçgeni oluşturan görünmez ve bilinmez rûhla; ters üçgeni oluşturan görünür ve bilinen bedenden, yâni maddeden meydana gelmiş iki yönlü bir bilmecedir. Bu iki zıt üçgenin tepelerini, yâni tezâhürün iki zıt kutbunu; Tanrı âlemiyle insanlık ve madde âlemini birbirine bağlayan dikey düzlem insanın mânevî hayatını oluşturur. Ayaklarıyla yeryüzüne maddeye, aklını ve rûhunu sembolize eden bakışıyla da gökyüzüne bağlı olan insan, arada yana açılmış kollarıyla dikey boyutta olduğu kadar yatay boyutta da yaşar. İnsanın bu iki boyutunun, yâni yatay ve dikeyin kesiştiği merkez nokta ise kalbinin en derininde gizli olan ilâhî bilinçtir. Merkezde bulunması nedeniyle o; hem görünür âlemlerin, yâni yaratılışın hem de görünmeyen, yaratılış öncesi âlemlerin bilgisiyile donatılmış kozmik bir bilinç ya da rûhtur. O; insanı Allah'a götürecektir, onu tanıyıp tanıyacak olan saf bilinçtir. Bu bilince ermiş her varlık; mükemmel insan, insan-ı kâmilidir. İnsanın gerçek varlığı, koskoca evrende bir okyanusken; insanî rûhumuz yâni aklımız sadece bir fincandır. Bu fincanı oluşturan kalıbı kırdığımız zaman, okyanusla bir olup küllî (tam) akla, insan-ı kâmile ulaşırız. Yâni, yeniden okyanus oluruz. İşte kırılması gereken bu kalıp; kişiliğimiz, nefsimiz, ya da bir başka deyişle ego-benliğimizdir. Bu kalıbı kırmak dünyanın en zor işidir ve çok zaman alır ama imkânsız değildir. Kişilik ya da ego-benliğimiz, beynimizin hâfıza bölümünün bir ürünüdür. Hâfızamız, sürekli bir akış olan hayattan çektiğimiz fotoğraf kareleri ve bu dondurulmuş karelerle ilgili duygu ve düşüncelerimizden oluşur. Yâni hâfızamızın yakaladığı, tuttuğu görüntü, artık geçmiş olandır. İşte zihinlerimizin bu ölü mevcûdiyeti, yâni geçmiş olaylarla ilgili düşünce ve duygularımız; bizi gerçek benliğimizden ayıran perdeyi, kabuğu oluşturur. Bir başka deyişle yedi büyük günah; yâni gurur, kibir, kin, nefret, öfke, şehvet, oburluk gibi duygular, övülme ve onaylanma isteği, gerçek benliğimiz olan o küçük ilâhî ışığı yansıtmak bir ayna ve en yüksek idrak kapasitemiz olan kalbimizin üstünü bir toz ya da sis tabakası gibi kaplar ve onu kullanılamaz hale getirir. Biz, niteliklerden sıyrılmış; isimsiz ve şekilsiz olanızdır. Ama bunu kavrayamadığımız içindir ki, düşünce ve duygularımıza yapışırız. Bunları kendimiz zannederiz. Böylece ego-benliği oluşur. Ego, bize bir şekil ve sahte bir kimlik verir. Kendini tanıma yolundaki insan; kalbinin sesine kulak vermedikçe, onu ön yargılardan oluşmuş kir ve pastan temizlemedikçe, içindeki Allah bilgisine doğrudan ulaşamaz. Bunu sağlamak için nefsinin arındırma çalışması içindeki arayıcı; zihnini ölü mevcûdiyetinden yâni birbiri üstüne yığılmış duygu ve düşünce katmanlarından kurtarmaya çalıştıkça, derinlerde hapsolup kalmış kızgınlık ve acıları gün yüzüne çıkarmaya başlar. Aslında ortaya çıkan, tetikte bekleyen gölgelerimizdir ve gölgelerimiz tıpkı ateş gibidir: Bir yerde söner gibi olurken başka bir yerden alevlenir.

Tüm içsel dönüşüm sürecinde en zor dönem, gölgelerimiz üzerinde yapılan çalışmadır. Ancak yine de Allah lütfetmeden kusursuz bir varlık olamayız. Hem değil mi ki, dünyaya gelmekten amaç, insanın kendini ve Tanrı'yı bilmesidir. İnsan kalbini -yâni gönlü- bu denli değerli kılan, içinde barınan o küçük ilâhî ışıktır ki bu ışık her şeyin başlangıcıdır.

Şöyle ki, Hakk özüne duyduğu aşk yüzünden tanınip bilinmek için bir nûr/ışık olmuştu. Bir başka deyişle, aşk kendini ışık şeklinde göstermişti. Işık, aydınlatan olduğu için aşk bilmektir. Kalpte gizli bulunan o ezeli ve ebedî özü doğrudan, perdesiz görmektir. İşte bu yüzden Yûnus Emre, aşk sözcüğü yerine çoğu kez "ışık", görme anlamı da içeren "ışk" sözcüğünü kullanır. Gerçek aşk; ancak tanıma, bilme ve yaşamakla mümkündür.

Yâni ışık/aşk olmadan mârifete; Tanrı bilgisine ulaşılamaz. Bir başka deyişle ışık/aşk olmadan Tanrı'yı tanıyamayız. Görüldüğü gibi hakikat, entelektüel bilinçle kavranamaz. Bu sır, çok kitap okuyarak da çözülemez.

Er, Hakk'ı bilen kişidir. Hakk'ı bilen kişi ise egosunu (nefsini) yenmiş, yok etmiştir.

İşte böylece Hakk âşığı olan talib egosunu yenme konusunda yol aldıkça, zamanla sahip olduğu her şeyden vazgeçip kendini Allah'a adar. Tâ ki dosta erişmekten başka derdi kalmayınca dek. Nitekim bu erenlik yolundan giden kişileri bekleyen, mahzâ bir yalnızlıktan başka bir yalnızlığa yolculuk etmektir.

Bu yolculuk, insanı sonunda ölümü bile üç gün sonra duyulan bir kişinin ya da gökyüzündeki tek bir yıldızın yalnızlığı kadar büyük bir yalnızlığa iter. Çünkü ego, ancak tam bir ümitsizlik noktasına gelince teslim olur. Bu teslimiyet, acı vericidir. Çünkü kişi, kendini yutacak dipsiz bir uçurum açılmış gibi hisseder. Bu, ölüm gibi gelir. Ancak bu bir taraftan ölümdür, bir taraftan da diriliştir. O, doğmak için ölmektir. Yolcu, önce bilinçaltının karanlıklarına dalar. İç dünyamızın bu karanlığı; gerçek benliğimizin, Tanrı'nın şekilsizliğinin göz kamaştırdığı yerdir. Benliğimiz, karanlıkta gizlenmiş bir ışıktır. O, beş duyu için görünmezdir. Ne şekli ne rengi ne kokusu ne tadı ne de cismi vardır. Eğer bunlar yoksa akıl neyi algılayacaktır? Bu durum akıl için hiçliktir. Dipsiz bir karanlıktır. Bu karanlık bilinmez bir karanlık olunca Tanrı insanın gönlünde bir nûr olarak belirir. İnsan önce bu nurun ne olduğunu anlayamaz. Ancak kalpten yayılan bu hikmet ve nûr; rûhu besleyerek nefsi, kişiliği kötü özelliklerinden arındırır. Böylece bütün varlığımızı baştan aşağı değiştiren simyâ süreci, derinlerde kendi içimizde rûhumuzun yapısını değiştirerek sessizce büyür. Ego, bu içsel değişimlerin farkında olmaz ve kişi genelde bir şeyler olduğunu hissetmez bile. Vakiâ, tasavvuf yolunda ilerleyen bir âşik kendi farkında olmasa bile bütün varlığını baştan aşağı değiştiren o simyâ sürecine erme, saf insan, insan-ı kâmil olma sürecine girmiştir bile. Ki menzile varıncaya değin bu yolda kapı üstüne kapı kapanır, kapı üstüne kapı açılır...

Şöyle ki, bizi görünen dünyadan görünmeyen dünyaya geçirecek olan kapı; evrenin rûhu, insan-ı kâmil, yâni gelmiş geçmiş bütün peygamberlerin/ermişlerin rûhu olan ilâhî bilinçtir. Bizdeki çokluk şuurunu yok edip bizi birliğin yüksek şuuruna geçirecek, yâni her şeyin arkasına gizlenen 'bir'i görmemizi sağlayacak olan bu kapının eşîği, yâni bizi maddî dünyadan mânevî dünyaya atlatacak olan, cânın uyumakta olan rûhânî enerjisidir. Bu yaratma; yâni hayat enerjisi, yüksek benliğimizin pasif, alıcı, kadınsı yönüdür. İşte bu rûhânî hayat enerjisi, üst benliğimizin kadınsı yönü uyanıp harekete geçmeden, simyâ yâni mânevî gelişim başlayamaz. Uyanış, işin sadece başlangıcıdır. Seçilen yol, çok uzun ve zorludur. Ancak azim ve sabır gösterebilenler açık sonuçlar deneyimlemeksizin bu zorlu yolda devam edebilirler. İnsanın hakîkate ulaşması için kendi içine dönmesi şarttır.

Kişi; başlangıçta içinde, yâni kalbinde bulunduğu o küçük ilâhî ışığı kendinden tamâmen ayrı bir şey olarak hisseder. Zamanla bunun gerçek benliği, özü, ölümsüz yanı olduğunu sezmeye, anlamaya başlar. İşte bu, gerçek insan olma sürecidir.

Gerçek benini keşfeden insan, zamanla bu benin evrenin rûhu ve özülüyle de aynı olduğunu idrak etmeye başlar. Bu durumda insan, tabiatı hem dıştan hem de içten gönül gözüyle görmeye başlar. Dereden okyanus dalgalarına, meltem esintisinden fırtınalara, böcekten kuşa tüm evren ve tüm yaratıklar, onları dinlemeyi bilene hep bir şeyler söyler. Tasavvuf inancına göre, evrende her şey kendi lisânıyla Allah'ı zikreder ve Allah'ın kendisine özgü mânevî mesajını aktarır. Mânevî kulakları açık olanlar, bu sesleri duyabilirler.

Böyle Hakk âşığı, dünyâda ses veren gizlemlere açılmış olur. Yalnızca kulaklarıyla değil, rûhuyla da duymaktadır. Sadece öten kuş ya da akarsu gibi doğada gizlenen mesaj ya da ilâhî sesleri değil, her dertlinin iniltilerini de duymaktadır. Çünkü yüce benliğimizin kadınsı yönü, bizi ilâhî doğamıza bağlar ve her şeyin içinde gizlenen mânevî amacı görmemizi sağlar. Her şey, her yaprak, her taş, yaratıcının şarkısını mırıldanır. Bu kadınsı yönümüzle bizler; bu yüce şarkıyı duyabilir, onun gözleri sayesinde Tanrı'nın her yerde yansıyan tezâhürünü görebiliriz.

İnsanın akli ve kalbiyle doğrudan yaşayarak deneyimlediği bu hikmet ve marifet (marifât); yâni âşığın bireysel rûhunun evrensel rûh, evrensel rûhunun da Allah'tan başka bir şey olmadığı bilgisi, vücudun her bir hücresinin parçası oluncaya dek nefse ve nefese yayılmalıdır. Başlangıçta bu bilgi, bir ân gelip gider fakat yavaş yavaş yayılır. Mânevî yolcular, ipek böceğine benzerler. Hepsinin hayatında bir tırtıl, bir koza, bir de kelebek safhası görülür.

Nasil gözler için ışık, eşyayı görme vâsıtasıysa, mânevî ışık da kalp gözü için görebilme ve dolayısıyla bilgi kaynağıdır. Görme aracı olan ışık, yâni ilâhî nur; aynı zamanda Rabb'in vücûdudur da. Ve insan rûhu, ancak Allah'ın nûru onu aydınlattığı takdirde Allah'ı kavrayabilir. Yâni Allah, ancak yine Allah'ın nûruyla doğrudan doğruya algılanır. Rûhsal gözler tamâmen açılmadan, yâni içimiz tamâmen ışıkla dolmadan gerçekte kim olduğumuzu göremeyiz.

O latif varlık, parlayıp kalbi doldurunca gören ve konuşan Allah olur.

Kalpleri ışıkla dolanlar, bu ışık seli içinde evreni, insanı ve Tanrı'yı birbiriyle kaynaşmış görürler. Sürekli olgunlaşmakta olan Yûnus da mânevî gelişiminin bu aşamasında bütün insanlıkta kendini bulur. Görüldüğü gibi, dinler ve inançlar (diyânetler) arasındaki bütün farklılıklar sona ermiş ve Hakk âşığı artık dünyadaki bütün kutsal metinlerin özde aynı olduğunu idrak etmiştir.

Ancak Hakk âşığı hâlâ oluş hâlinindedir. Unutulmamalıdır ki, insanın bu âlemde Tanrı'yı perdesiz olarak görmesine imkân yoktur. Bu, kâinatın yok olması demektir. İnsan onunla ancak kendi içinde, kalp aynasına yansımalarıyla yüz yüze gelebilir. Yâni, Allah, bizlerin kalplerini doldurmadan önce kalp boşalmalı, bir hiç hâline gelmeliyizdir. Her şey tükenmek/dışarlanmak zorundadır: Bütün bağılıklar, bütün arzular..

Dahası, sonsuz hiçlik gerçeğini anlamak için ego ölmeli ve biz bir hiç olmalıyız. Bir kalpte iki şey bir arada yaşamaz. Ya o, ya da ego için yer vardır. Ve ego ancak bizleri acı ve gözyaşına boğarak gider. Bu, geride hiçbir şey kalmayınca kadar devam eden acı verici bir süreçtir. Bu fenâ hâlidir, yok olmaktır. Bu hâl, egonun hükmünü ve kişinin benlik duygusunu tamâmen kaldırır. Fenâ içinde kişi; bütün bütün yok olup gitmişken Allah kendi varlığından ona yeni bir hayat verir, onu kendi boyasıyla boyar. Kişinin içindeki ve dışındaki bütün vasıfları değiştirir. Artık ölümün zâten alacağı egoist benlik bırakılmış, mutlak benlik onun yerini almıştır.

Böyle Allah'la bir olan Hakk âşığının artık hiçbir isteği kalmamıştır. Çünkü arzu ve istek, ikiliğin bir yansımasıdır. Ölmeden önce ölüp egosunu yok eden kişi; her şeyin arkasındaki bir ile birleşmiş, böylece ikilik zincirinden kurtulmuş, yaradılışın en büyük amacını gerçekleştirmiş olur. Tanrı, insanı maddî ve mânevî, beden ve rûh olmak üzere iki unsurdan yaratmıştır. İnsan, bedeni vasıtasıyla dünyaya bağlıdır. Sûreti, yâni bedeni tabiatı da meydana getiren dört unsurdan; su, hava, toprak ve ateşten oluşmuştur. İnsan ölüncü bunlar, tekrar geldikleri yere -tabiata- karışırlar. Fakat can; bedeni diriltten, aydınlatan varlık yâni rûh ebedidir, ölmez.

Doğası gereği görünmez olan rûh, sadece beden vasıtasıyla görünür. Tanrı, rûhu bu dünyaya olgunlaşması, varlığın sırrına ulaşması için göndermiştir. Rûhun kemâli, olgunlaşması için beden şarttır. Rûh, maddenin ve ebediyyetin bilgisini elde edebilmek için bu gelip geçici bedene sıkı sıkıya bağlıdır. Sonsuzu, sınırsızı anlayabilmesi için sonluyu, sınırlıyı bilmesi gerekir.

Rûh ve nefis, can ve beden gibi zıt unsurlar; insanda birbirleriyle çatışıp dururlar. Beden, insanı dünyâya bağlar; rûh Tanrı'ya yükselmek ister. İnsanoğlunun hayâtı, bundan dolayı dramatik bir mâhiyet arz eder. Ya rûhu seçip yeniden evrensel rûh, küllî akıl ya da insan-ı kâmil olup evrimini tamamlayacak, ya da nefesine hizmet edip yâni şehvet, kibir, zulüm ve bencillik gibi özelliklerini sürdürüp sadece ismen insan olmayı sürdürecektir. Seçim ona kalmıştır. Bu aşamada insan yalnızdır, yapayalnız. Dağdaki bir Aliç ağacı misali tek başınadır.

Tıpkı Yunus Emre'nin Dolap şiirinde olduğu gibi; Dolap biçimin, şeklin, bedeninin sembolüdür. Su ise bu bedene hayat veren güçtür. Su, birbirinden farklı sûretlere, bedenlere girip çıkar. Suyla dolabın birlikteliğinden bir ses çıkar, sürekli bir inilti. İnsanın dünyadaki konumunun, kendi öz yalnızlığının sesi. Bu ses ve iniltiyi çıkararak, ayrılıklardan şikâyet eden candır. Cânı ne göz görür ne de kulak işitir. Onun için başka bir göze, başka bir kulağa ihtiyaç vardır. Su, tepelerden aşağı iner; başka sularla birleşir, ırmak olur ve aka aka denize ulaşır.

İşte o deniz Hakk'tır, Hakikat'tir.

Böyle her kim damlacık mesâbesinde olan varlığını ve seyahatini Bahr i Umman'a kavuşturup, o okyanusta gaiblere karışır, ebedileşir, artık hem okyanus olur hem de okuyan us...

Çünkü insan hamurundaki ateş-hava - su - toprak unsurlarını, Bilim - Sanat - Felsefe- Aşk -Hikmet - Etik - Estetik ve erenler himmeti ile saf ve som bir altına dönüştürmüş ve artık bir İnsan ı Kâmil (Kibrid i Ahmer - Felsefe Taşı) olmuştur.

Böylece tüm kutsal metinlerde muştulandığı gibi, İlâhi Simya süreci tamamlanır ve son bulur.

Çünkü İnsan ı Kâmil varlığın hem tohumudur hem de onurudur.

*O, Hakk'ın sırrı ve kut'udur.
Hâsılı, bu mânevî simya doğumu ile kemâle erenlere selam olsun.
Unutma! Olsun... Ol'sun... O'sun...*

*“İlerleyecek
bir ruh için
en büyük engel,
alışkanlıklardır.”*

SEZÂİ KARAKOÇ

SENİNLE EY KAHRAMAN TÜRK

MUHAMMED TALHA TÜRK 10/B

Sırtımda, kalbimde taşıdım al bayrağı ben. Sus!

En korktuğum ses, nefsim!

Nurlu güneşimi indirtme yere.

İçimdeki kalp sesim söyle!

Nurlu güneşi indirme yere.

Lekeletme, ayakların altında,

Erdirt onu arşa.

Elim bağlı ama gözüm ak,

Yarının veliyahtı bugünden belli.

Kalbimden yedim kan saçmasını,

Ahireti gördüm bir an,

Haksızlık yüzünden ölen o insanları,

Rivayet etmek istediler...

Ancak kapadım kulaklarımı.

Miadım doldu, cihadım şimdi başladı,

Artık bağlı değil elim! Gözüm al!

Ne yaparsam yapayım dinmiyon kinim, sönmüyor öfkem!

Türküm ben, çağ kapatıp çağ açtım.

Ülkemi yâr etmedim kimseye etmeyeceğim!

Rehinde alsalar, kafestede tutsalar.

Kaçmam, vazgeçmem. Taşından, toprağından

Letâfet

"Hoşluk, lâtiflik. Cisimden
alâkayı kesip, nevi
nurâniyet keşfetmek.

Güzellik, nezaket, hoşçaklık,
hafiflik.

GARİP YABANCI

MUHAMMED OLAN 9/A

Havanın soğukluğunu tenimde hissettiğim zaman uyandım. Etrafımı görmeye çalışıyordum ancak ortamın karanlığından önümde ne var fark edemiyordum. Issızlığın ortasındaydım sanki, doğrulmaya çalıştım. Zayıf bacaklarım vücudumun ağırlığını kaldırmaktan acizdi. Bulunduğu yerde sanırım sallanıyor gibiydi. Küçük pencereden sızan ışığa yöneldim, dışarı baktığımda anlamıştım gerçeği. Gece birisi küçük teknemizin ipini kesmişti. Korkuyla etrafıma bakındım, evet tahmin ettiğim gibiydi. Karadan uzaklaşmıştık ve denizin ortasındaydık. Hemen içeri girdim, kapıdan içeri giren güneş ışığı kamarayı aydınlatmıştı, arkadaşım Ramazan hâlâ uyuyordu. Telaşla onu uyandırdım. Uyandığında şaşkın gözlerle etrafa bakındı. Daha ona soru sorma fırsatı vermeden "Birisi teknenin iplerini kesmiş" dedim. Bunu duyunca Ramazan'ın şaşkın bakışları yerini korkuya bıraktı. Beni kenara itip telaşla güverteye çıktı. Ardından içeri döndü. Kim, Neden, diye sordu. Bir fikrim yok, dedim. Beraber dışarı çıktık etrafımıza bakındık fakat uçsuz bucaksız mavi dışında hiç bir şey yoktu.

EMİN MİSİN BİRİSİNİN KESTİĞİNDEN, BELKİ KENDİSİ ÇÖZÜLMÜŞTÜR? DİYE UMUTSUZCA SORDU.

Ancak şüpheye mahal yoktu, çünkü teknenin arkasında pervasızca sallanan halatı görmüştüm ve yarı yarıya kısalığını da. Ramazan da bunu görmüş olacak olduğu yere çöktü... Kol saatini çıkardı saat 1'i gösteriyordu zaten güneşin yakıcılığından bu tam olarak anlaşılıyordu. Karnımız açtı yiyecek ise hiçbir şey yoktu. Masada kalan yarım çikolatayı, hiçbir şey dememe fırsat vermeden midesine indiren Ramazan'ın off puffları da işi kolaylaştırmıyordu. Etrafta hiçbir gemi ve kara parçasının görünmemesi işleri daha da sarpa sarıyordu... Saat 6, batmak üzere olan güneşin denizi turuncuya boyamasını izliyordum. Yorgun ve aç olan bedenim artık felce uğramış gibiydi. Fakat tam da o sırada Ramazan'ın haykırışı sessiz geceyi ok gibi yarıdı. Büyük bir gayretle kalktım ve bizden yaklaşık 200 metre uzakta bir Türk gemisinin güneye doğru ilerlediğini gördüm. Olanca gücümüzle bağırarak, gemi bizi duymuş olacak yavaşladı ve iki silüet bize doğru baktı... Geminin kaptanı Suat Kaptan (babamın eski arkadaşı) başımıza gelenleri dinlemiş ardından da " Peki ya kürekler? " diye sorunca suratımız renkten renge girmişti. Ancak bir süre sonra Miço Ergin'in sözleri üzerimizde beklenmedik bir çok etkiyi yaşattı.

Söylediğine göre teknede kürek yokmuş yani atılmış, birisi neden bize bunu yapsın ki diye düşündüm... Eve döndükten sonra hemen ailelerimize sarıldık bizden haber alamayınca çok korkmuş ve endişe duymuşlardı. Başımıza gelenleri bir bir anlattık. Ramazan'ın babası Osman Amca polise haber vermemiz gerektiğini söyledi eşi Ayşe Hanım da aynı fikirdeydi. Karakolda komiser olan Cevdet abi gelip bizzat güvenlik kayıtlarını izledi. Saat 02:45 sularında bir yabancı teknenin bulduğu limana gelip teknemize bindiğini, teknenin küreklerini attığını ve halatı cep bıçağı veya çakı gibi bir şeyle kestiğini gördük. Gece yatmadan evvel bize bu kötülüğü yapan adamı ve eğer Suat Kaptan'ın gemisini görmesek başımıza neler geleceğini düşündüm. Bu düşünceler aklımdan çıkıp adeta havaya karışmış, sıcak temmuz gecesini bir kış gününe çevirmişti. Sabah biraz geç uyandım salona indiğimde polis memuru Cevdet'i görünce şaşkınlıkla geldiğimi fark edince gülümseyerek " Gözün aydın faili bulduk! " dedi. Anlattığına göre 27 yaşında olan Garip adlı yabancı akıl hastasıymış ve daha önce de buna benzer birtakım olaylara neden olmuş. Kendisi limanın biraz dışında olan kulübesinden alınıp adliyeye götürülmüş. Herhalde oradan da akıl hastanesine gider. İçim rahatlamıştı fakat bu macera beni denizden bir süre uzak tutacağına benziyordu.

VAZGEÇTİM SANMAK

SEZGİN KURT 11/C

Kalp, dil beyindir
İnsanın bermuda üçgeni
Sen unuttun sansan da
Onlardan birindedir halbuki
Tıpkı senin kalbimin derinliklerinde
Durduğun gibi

İNGİLİZ MONARŞİNİN MERKEZİ: BUCKINGHAM SARAYI

Jawad Alsmady 9/B

1703 yılında Buckingham Dükü için inşa edilen Buckingham Sarayı (Buckingham Palace), 1837'de Kraliçe Victoria'nın tahta çıkmasıyla kraliyet sarayı olmuştur. 300 yıllık gibi köklü bir geçmişe sahip bu İngiliz Kraliyet Sarayı, Londra'da görmemiz gereken yerlerin başında gelmektedir. 775 odadan oluşan ve 19 odasını gezebileceğiniz bu saray Westminster bölgesinde bulunmaktadır önemli etkinlikler için kullanılmaktadır. 20. yüzyılın başında saraya eklenen balkon ile kraliyet ailesinin balkondan halkı selamlama geleneği başladı.

Ayrıca saray Kral III. Charles'in ve Edingburgh Dükü'nün Londra'daki ikamet adresidir. Bu nedenle yalnızca yaz aylarında saraya ziyaretçi kabul edilmektedir. Kral Charles III sarayda bulunduğu zamanlarda sarı, kırmızı ve mavi renklerden oluşan Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı'nın arması (Arms of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) bayrak şeklinde göndere çekilir. 2016 yılından beri de Kraliçe'nin hükümdarlığı boyunca giydiği farklı elbiselerin gösterildiği "Fashioning a Reign: 90 Years of Style from The Queen's Wardrobe" sergisi ziyaretçilere açıktır.

II. Dünya Savaşı sırasında 9 kez bombalanmış olmasına rağmen, Kral VI. George ve Kraliçe Elizabeth daha güvenli bir yere gitmeyi reddettiler ve orada kaldılar.

Sarayın En Önemli Yerleri;

Taht Odası:

John Nash tarafından tasarlanan sarayın Taht Odası, süslemeli tavanı, tavanda yer alan 7 görkemli avizesi ve eşsiz şamdanlarıyla, Kraliçe Elizabeth ve Prens Philip'in taç giyme törenlerinde giydikleri tahtların sergilendiği oda. Odanın merkezinde, 1953 yılında Kraliçe'nin taç giyme töreni için kullanılan ve Estate Chairs olarak bilinen bir çift taht sandalyesi var.

Yeşil, Beyaz ve Mavi Kabul Salonları:

Buckingham Sarayı'na gelen ziyaretçiler sırasıyla yeşil, beyaz ve mavi kabul salonlarından geçiyor. Yeşil Salon daha çok bekleme ya da lobi salonu olarak biliniyor. Beyaz Salon, kraliyet ailesinin resmi toplantılar öncesinde bir araya geldiği yer, Mavi Salon ise buluşmanın (resmi görüşmenin) yapıldığı yer.

Balo Salonu:

Buckingham Sarayı Balo Salonu, sarayda gerçekleştirilen özel davetlere ev sahipliği yapan, Victoria tarzıyla dekore edilen, muhteşem bir atmosfere sahip.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

EMİN YAĞIZ ŞİMŞEK 9/B

Osmanlı İmparatorluğu'nun Sultan Abdülaziz'in ıslahatları sayesinde gelişen askeriyesi, tahttan indirilmesinden ve 93 Harbi'nden sonra harap olmaya yüz tutmuştu. Sultan Abdülhamit'in de tahttan indirilmesi ve Bab-ı Ali Baskını ile hükümetin bütünlü İttihat ve Terakki Fırkası'nın eline geçmesi ile ülkede kutuplaşmaya sebep olmuştu. 1853'te Kırım Savaşı'nda Avrupa ülkeleri, dengelerin Rusya lehine değişmesi endişesi ile Osmanlı İmparatorluğu'nun yanında yer alarak Ruslara karşı savaşıyordu. Rusya'da Bolşevik İhtilali'ne kadar sürecek uzun bir ekonomik bozukluk söz konusu olmuştu. 1970 Sedan Savaşı'ndan sonra Almanya ve İtalya, birlik olmuş ve büyük dünya devletlerine karşı kararlı ve sert bir tutum sergilemeye başlamış ve İtalya Birliği'ni kurmuşlardı. Bu durum büyük Avrupa devletlerini yeni bir denge kurmaya itti.

Fakat Viyana Kongresi'nden kısa bir süre sonra yeni denge kurma çabaları Avrupa'da bölünmeye ve çatışmaya sebep oldu. Çekişmenin baş sebeplerinden biri Almanya'nın Britanya kadar sömürge ve zenginliğe sahip olmasa bile ona karşı savaşabilecek kadar büyük bir güç ve sanayiye erişmesiydi. Ekonomik açıdan bakacak olursak Almanya'ya sömürge pastasından çok küçük bir pay kalması Almanya'yı, İngiltere ve Fransa'ya karşı kıskırtıyordu. Ayrıca 19. Yüzyılın sonlarından beri kullanılan petrol; dünya sanayisinin, özellikle de İngiltere'nin başlıca ihtiyacıydı. Osmanlı İmparatorluğu toprakları buram buram petrol kokuyordu ve bu da İngilizlerin gözlerini kamaştırıyordu. İngiltere, 1. Elizabeth ve Kraliçe Victoria'nın kurduğu sağlam temeller üzerine dünyanın en büyük ve güçlü imparatorluğunu inşa etmişti. Fransa, dönemin en büyük 2. sömürge imparatorluğu olmasına rağmen yanı başındaki Alman tehlikesini en kısa sürede yok etmek istiyordu. Zira Almanlar, Fransa'nın merkezi topraklarını ettiği kadar sömürgelerini de tehdit etmekteydi.

Fransa'nın ise tüm askeri, ekonomik ve siyasi gücünü büyük ölçüde sömürgelerinden alıyordu. Rusya; dönemin çok gerisinde kalmış ve sanayi, askeriye, sömürge gibi konularda kendini geliştirememişti. Milliyetçilik akımları en çok Osmanlı ve Avusturya-Macaristan'ı etkilemiş ve yormuştu. Osmanlı'da Rusya gibi çağın gerisinde kalmış ama Almanların destekleri sayesinde askeriyesini geliştirmeye başlamıştı. Osmanlı İmparatorluğu, 20. yüzyılın başında gerek Milliyetçilik akımından etkilenen milletlerden dolayı, gerekse geri kalmasından dolayı müşkül bir haldeydi. Almanya gizliiden gizliye Osmanlı'yı İttihat ve Terakki, daha doğrusu Enver Paşa eliyle müttefiği olarak tutmaktaydı. İngiltere ve Fransa, Almanya'yı etkisiz hale getirmek istiyordu. Osmanlı, kaybettiği toprakları geri almak istiyordu. Rusya; siyaset, ekonomi, sanayi, askeri her anlamda geri kalmasını ve her şeyin kötüye gitmesini kazanılacak bir savaş ile lehine çevirebileceğini düşünüyordu. Tüm dünya, büyük bir savaş için tek bir kıvılcım bekliyordu. O kıvılcımı, Sırp Nasyonalist bir öğrenci Avusturya Macaristan veliaht prensini öldürerek ateşleyecekti.

**"OKUMAK,
İKİ RUH
ARASINDA
ÂŞIKANE BİR
MÜLAKATTIR."**

CEMİL MERİÇ

betâfet
DÖNEMLİK OKUL DERGİSİ